

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: Chelsea 3-3878

NO. 236. — ŠTEV. 236.

NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 8, 1931. — ČETREK, 8. OKTOBRA 1931

VOLUME XXXIX. — LETNIK XXXIX.

V NEMSKI REPUBLIKI JE UVEDENA DIKTATURA

PO Odstopu Brueningovega KABINETA SO BILE ODPRAVLJENE VSE USTAVNE SVOBOŠČINE

Bruening je začasno še ostal državni kancler, in predsednik Hindenburg mu je naročil, naj sestavi nov kabinet. — Uvedena je cenzura nad časopisjem ter nad privatnimi pismi, brzojavkami in telefonskimi pogovori. — Policija sme po poljubnosti zapreti vsako zbirališče revolucionarnih delavcev. — 13. oktobra se bo nova vlada predstavila državnemu zboru.

BERLIN, Nemčija, 7. oktobra. — Kabinet državnega kanclerja Heinricha Brueninga je danes resigniral, in istočasno je bila uvedena v Nemčiji diktatura. Odpravljene so bile vse ustavne svoboščine nemških državljanov.

Predsednik Hindenburg je Brueningu, ki je še ostal državni kancler, naročil, naj sestavi nov kabinet.

Nekaj takega je bilo pričakovati. Tudi vest, da bo tekom enega tedna vlada reorganizirana na še bolj nazadnjaškem temelju, ni nikogar presenčila.

Ko se bo sestal dne 13. oktobra državni zbor, mu bo predstavljena nova vlada.

Obenem z naznanilom glede preosnove kabineta je bil izdan tudi dolg seznam novih odredb.

Tako sta naprimer odpravljene osebna svoboda in nedotakljivost doma. Vladni agentje imajo pravico odpreti vsako pismo ter prisluškovati vsakemu telefonskem pogovoru. Vlade posameznih nemških držav smejo uvajati cenzuro nad filmi in nad časopisi. Kdor se bo pregrešil proti cenzuri nad časopisjem, bo kaznovan z zaporom do treh mesecev.

Zbirališča revolucionarnih delavcev, restavracije in druge lokale sme policija po poljubnosti zapirati. Vse to se bo vršilo v interesu "javne varnosti".

Neka odredba določa, naj se da onim okrajem, v katerih so nezaposleni najbolj prizadeti, iz državne blagajne dvestotideset milijonov mark.

Podpora za nezaposlene mladeniče in sezijske delavce bo nekoliko zvišana. Tretjino podpore naj se da nezaposlenim v živilih in drugih potrebščinah.

Vlada bo imenovala posebnega komisarja, ki bo v bližini vlemest rekviriral zemljo ter jo dal na razpolago nezaposlenim, da bodo zgradili na nji svoje domove.

Občine smejo najemati nadaljna posojila edino le z dovoljenjem vlade. Vlada bo prevzela kontrolo nad bankami.

Novo odredbo govore tudi o znižanju visokih penzij, katere plačuje vlada vsem mogočim upokojenim politikom, častnikom in uradnikom. Za koliko jim bo pokojnina znižana, se zaenkrat še ne ve.

Privatne tvrdke imajo dovoljenje po poljubnosti znižati plače svojim uslužbencem.

Dočim narod študira te drastične odredbe, se bavi Bruening s sestavo svojega tretjega kabineta. V novem kabinetu bo baje tudi nekaj dosedanjih ministrov.

Ko se je Brueningova vlada lani meseca aprila prvič pojavila pred državnim zborom, so jo rešili pred porazom nemški nacionalci, ki se niso hoteli udeležiti glasovanja.

Tedaj je bilo Brueningovo geslo: — Delati in ne obupati!

Ne da bi dal državnemu zboru priliko glasovati glede finančnih reform, se je poslužil 48 člena državne ustave in začel izdajati zasilne odredbe. To dejstvo je podžgalo komuniste in socialiste k opoziciji, nakar je Bruening razpustil državni zbor.

Španski predsednik je odstopil

FARMERJI NAJ POMAGAJO BREZPOSELNI

Morgenthau obsoja farmerje, ki puste pridelke gnjiti. — Naj jih dajo potrebnim. — Apel na požrtvovanje.

ALBANY, N. Y., 7. oktobra. Predsednik poljedelske svetovne komisije Henry Morgenthau, pozivlja farmerje, naj pokažejo to zimo nekoliko usmiljenja in požrtvovanja ter naj od pridelkov, ki jih ne morejo prodati, dajo lačnim in brezposelnim v mestih in vaseh.

Kot pravi Morgenthau, so uradniki Salvation Army pripravljene razdeljevati razne farmerske pridelke med potrebne. Morgenthau je rekel:

— Vem, da se smemo zanašati na njihovo zmožnost. Lansko leto so dali farmerji državi New York 75 železniških vozov svojih pridelkov za vsled suše prizadete na jugozapadu.

— Prepričan sem, da bodo še mnogo več storili za trpeče svoje lastne države.

Governorjev namestnik Lehman je danes naročil Mark Gravesu, da se posvetuje s pomožno komisijo za brezposelne, kako naj bi se porabil znesek en milijon dolarjev, ki je bil določen v pomoč brezposelnim.

AEROPLAN ZA MORNARIŠKEGA TAJNIKA

WASHINGTON, D. C., 7. okt. V bodočnosti bo aeroplan, ki vozi 200 milj na uro, vozil pomožnega mornariškega tajnika Davida S. Ugalls na njegovih uradnih potovanjih. Novi aeroplan je danes prišel iz Californije.

"AKRON" ZOPET NA POLETU

AKRON, Ohio, 8. oktobra. — Mornariški zrakoplov "Akron" je bil nocoj zopet v svojem hangarju po uspešnem poletu po severovzhodnem delu države Ohio. V zraku je bil osem ur.

Na današnjem poizkusnem poletu, ki je bil peti, so hoteli dokazati potrebo vodne zalogo in kako delujejo stroji, ako se naenkrat obrnejo v nasprotno stran. Kadar je treba vstavi zračno ladjo. Polet je bil izveden brez poglobnega dožodka.

Na krovu zračne ladje je bilo 106 oseb.

ODLOČNA STAVKARICA

PROVIDENCE, R. I., 6. okt. Anna Burlak, ki je bila že nekolikokrat aretirana vsled stavk v tekstilni industriji, je včeraj zopet stala pred sodnikom Jeremiah E. O'Connell pod obtožbo da je reki predelavki vrgla v oči poper. Burlakova je bila obsojena na 30 dni zapore in na globo \$200; proti razsodbi je vložila priziv.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

DELAVSKA VODITELJICA ARETIRANA

Miss Berkman so aretirali, ko je hotela protestirati proti deset odstotnemu skrcenju plač.

LAWRENCE, Mass., 7. oktobra. — Danes je bila aretirana Miss Edith Berkman iz San Francisco, ki ima vsled svoje neutrudljive odločnosti pri stavkah pridevek "rdeči plamen". Pri aretaciji je vpila na ves glas in se upirala policistom.

Nad 10 policistov peš in na konjih je stražilo nad 100 mož in žena, ki so zastavkali vsled znižanja plač.

Miss Berkman je bila aretirana, ko je ravno stopila na oder in hotela govoriti proti 10-odstotnemu znižanju delavskih plač v tekstilni industriji. Namenjena je bila tudi govoriti v protest, ker mestni urad ni hotel dovoliti stavkarskega shoda.

Policija je razgnala demonstrante, dasi so stavkarji metali kamenje na policiste, toda nikdo ni bil ranjen.

NESREČA NA POULIČNI ŽELEZNICI

NEWARK, N. J., 6. oktobra. — Včeraj je bilo ranjenih 26 oseb, ko sta se zadela dva voza poulične železnice v Newarku. Ognje-gasci so s sekirami razbili vozeve, da so prišli do ranjenec. Policijanci so bile ambulanice petih bolnišnic, da so zdravniki obvezali ranjence.

Nesreča se je zgodila, ko je en voz skočil s tira in treščil v drugi poulični voz, ki je prihajal iz nasprotni strani.

SINU IZROČI PREMOŽENJE. NATO SE OBESI

Albert E. Oberfelder, bogat trgovec v New Yorku je napisal pismo, v katerem pravi, da gre v smrt, zaradi velikih izgub v trgovini in vsled žalosti nad smrtjo svoje žene, ki je umrla že pred 18 leti. (Nato se je obesil v svoji sobi v hotelu Manhattan Towers. V svojem pismu tudi izroča svojemu sinu \$25,000 v gotovini in \$15,000 v zemljiščih.

ROOSEVELT OBDOLŽEN GRAFTA

SAN JUAN, Portorico, 6. okt. Današnji listi so objavili pismo prejšnjega župana Roberta H. Todd, ki dolži gubernerja Theodora Roosevelta, da je v svojem uradnem stanovanju imel protipostavne in izredno velike stroške na račun naroda.

Prejšnji župan je bil prisiljen odstopiti od županovanja po postavi, katero je vpeljal gubernor Roosevelt.

Todd pravi, v svojem pismu, da so Portoričani plačevali za osebne izdatke Rooseveltove družine.

SIR LIPTON POKOPAN

Možak, ki je bil v mladosti reven, je izdal v zadnjih letih nad deset milijonov dolarjev za tekme z jahtami.

GLASGOW, Anglija, 7. oktobra. — Sir Thoma Lipton, prvi med vsemi športniki na svetu, je bil danes položen v grob. Ker je bil njegov največji šport tekma z jahtami, je bil položen na njegovo krsto venec, spleten iz evetlie iz njegovega vrta, v obliki sidra.

Lipton je bil sin ubogih starih. Kot mlad deček je vstopil v neko trgovino v Glasgowu. Ko si je prihranil toliko denarja, da je lahko plačal vozni listek čez morje, je odpotoval v Ameriko. Tudi v Ameriki je delal v trgovini in si prihranil nekaj denarja. Po nekaj letih se je vrnil v Anglijo, odprl trgovino in slednjič prišel veletrgovino s čajem, pri katerem podjetju je postal večkratni milijonar. V poslednjih letih se je povsem posvetil tekmi z jahtami, za kar je izdal nad 10 milijonov dolarjev.

Na vsak način je hotel dobiti zmago nad ameriški jahtami, toda se mu ni posrečilo.

Bil je star 84 let in nikdar oženjen.

ROPAR JE RABIL \$5

DENVER, Colo., 7. oktobra. — Ropar, ki je rabil \$5, je ustavil C. H. Bashorja in mu rekel: "Daj mi \$5". — Bashor vzame šop denarja iz žepa, izvleče bankovce za \$5 in ga izroči roparju. "Hvala!" — pravi ropar in odide, medtem ko malo prestrašeni Bashor vtakne ostali denar v svoj žep.

SKOČI IZ POSTELJE IN SKOZI OKNO

— Abe, čas je, da že vstaneš! — pokliče Mrs. Spielberg svoje sina, ki je dijak na visoki šoli, star 18 let. Abe še ves zaspan skoči naglo iz postelje ter obenem tudi skozi okno. Dve vrvi za perilo sta se utrgali pod njegovo težo, tretja pa ga je obdržala sedem čevljev od tal. Drugih poskodb ni dobil, samo malo je bil opraskan.

ROMUNSKI PRESTOLONA- SLEDNIK OPERIRAN

BUKAREŠTA, Romunska, 7. oktobra. — Devetletnemu romunskemu prestolonasledniku se danes odstranili adenoids. Njegov oče, kralj Karol, je bil navzoč pri operaciji in je ves čas držal svojega sina za roko.

VELIKODUŠNI DAR EASTMANA

BRUSELJ, Belgija, 7. oktobra. Mestni občinski svet je prejel velikodušni dar ameriškega izdelovalca fotografskih aparatov, G. Eastmana, v znesku milijon dolarjev za zobozdravniško kliniko.

NA SPLOŠNO PRIGOVARJANJE BO OSTAL ŠE NEKAJ ČASA V URADU

MADRID, Španija, 7. oktobra. — Provizorični predsednik španske republike, Niceto Alcala Zamora, je sinoči predložil narodnemu zboru svojo resignacijo, katero pa je na prigovarjanje svojih prijateljev naposled umaknil.

Sivi provizorični predsednik, ki je prišel iz ječe oni dan, ko je prevzel krmilo vlade nad republiki, je danes odslavljal tri politične višje uradnike in štiri policiste s pripombo: — Pojdite in najdite, kdo je ukradel \$809 iz blagajne policijske stražnice; do tega časa pa ste izven službe.

ODLOČEN POLICIJSKI KOMISAR

CLEVELAND, O., 7. oktobra. Policijski komisar George J. Matowitz je danes odslavljal tri policijske višje uradnike in štiri policiste s pripombo: — Pojdite in najdite, kdo je ukradel \$809 iz blagajne policijske stražnice; do tega časa pa ste izven službe.

DOSMRTNA JEČA ZA ŠTIRI UMORE

RACINE, Wis., 7. oktobra. — Farmerski delavec Frank Grey, ki je v nedeljo umoril na reki farmi štiri osebe, je bil danes obsojen na dosmrtno ječo.

VOLILCI ZAHTEVAJO PLAČO

SANTIAGO, Chile, 7. oktobra. Pred stanovanjem neuspešnega kandidata za predsedniško mesto, Arturo Alessandri, se je zbralo 200 farmerjev, ki so zahtevali vsak po 10 pezetov, ker so pri volitvah oddali zanj glasove.

Alessandri je na balkonu svojega stanovanja izjavil, da ni kupoval volilnih glasov in da nima niti toliko denarja, da bi mogel vsem plačati.

NAJDEN ZLATI ZAKLAD

PARIZ, Francija, 7. oktobra. — Francoska vlada je naročila, da naj policija iznajde, kaj je resnice na poročilu, da so delavci pri izkopavanju temelja za novo poslopje našli zaklad v vrednosti 100 milijonov frankov. Zaklad je bil izkopen pod zidovjem opatiije Cysoing, ki je še iz desetega stoletja.

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je zanesljivo varno in zato koristno za vas, ako se poslužujete naše banke za obrestonosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Pri nas naloženi zneski prinašajo obresti po
4%

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljenecov točno v polnih zneskih, kakor so izkazani na izdanih potrdilih.

Naslovljenec prejme torej denar doma, brez samodejnih, brez nadaljnjih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljenecov in sigom zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljateljem v dokaz pravičnega izplačila.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučajih, kadar gre pri delu radi kompenzacije, kakor mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodnih in stari domovini.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone Barclay 7-0380 ali 0381

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Na četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelji in praznikom.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovito pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivalne naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.

Telephone: CHelsea 3-3878

MANDŽURIJA IN LIGA NARODOV

Pred kratkim so obstreljevali japonski letalci kitajsko taborišče pri Mukdenu, vsled česar se je kitajsko-japonski konflikt poostiril ter postal predmet javnega zanimanja.

Pri oni priliki je izgubilo življenje dvesto Kitajcev glede katerih se je navzlic vsej japonski propagandi še ni moglo ugotoviti, če je šlo za vojaške oddelke, bandite ali pa za nedolžne begunce.

Japonci niso držali obljube, češ, da bodo čimprej mogoče odpoklicali svoje vojaštvo iz Južne Mandžurije, ampak se je izvedelo, da prodirajo naprej in da so zasedli več nadaljnjih važnih postojank.

Kitajska se nahaja v strašnem položaju.

Povodenj je uničila skoro ves pridelek in najbolj rodovitne kraje, med strahujočim prebivalstvom se širi- ro kužne bolezni, in vseh koncih in krajih divjajo državljanske vojne.

Vse kaže, da bo postal mogočen kitajski imperij plen nenasitnega japonskega imperijalizma.

V Ameriki in Evropi govore o miru ter si zadaja- jo svečane obljube, da ne bodo drug drugega napadli, na Daljnem Istoku pa teptajo Japonci v blato elementarne pravice Kitajske, ki je zastopana v Ligi narodov.

Ko je dospelo v Ženevo poročilo o nasilnem usmr- čenju 200 Kitajcev, se članice Lige niso niti zmenile za to.

Ali ni to najbolj jasen dokaz, da je Liga popolnoma odpovedala ter da Liga ne bo v stanu preprečiti nobene vojne.

Zastopniki sil, ki so vključene v Ligo, so molče po- slušali zahtevo kitajskega zastopnika, naj Liga posre- duje ter naj s svojim vplivom napravi konec japonske- mu prodiranju.

Po dolgem obotavljanju je Liga naročila Japonski, naj odpokliče svoje čete. Pri tem naročilu je pa ostalo.

Zastopnik Japonske je sicer rekel, da se bo to zgo- dilo, pri tem je pa najbrž domneval, da je Južna Man- džurija daleč in da oblast Lige narodov ne seže preko meja ženevskega mesta.

Povrh vsega tega je pa vprašanje Mandžurije sila važno. Ako se vmešajo v kitajsko-japonski spor še Rusi, utegne izbruhniti na Daljnem Istoku vojni požar, ki bo imel usodepolne posledice ne samo za Azijo in za Ev- ropo, pač pa za ves svet.

NAŠI PO AMERIKI

— Anton Ponikvar, 23 let star mladenič, se je smrtno ponesre- čil pri avtomobilskih dirkah v Hartford, Ohio. Navdušeni dir- kalee je ravno zavil pri 29. ovinku na 50 miljski dirkalni progi, ko se je zlomila sprednja os av- ta in se je avtomobil v plamenih zagnal iz proge. Ponikvar bi naj- brže odnesel zmago v dirki, ker je bil v precejšnji razdalji pred drugimi avtomobili. Več kakor 4.000 oseb je bilo priča strašni nesreči. Med ljudmi je nastalo veliko razburjenje in so leteli na kraj nesreče.

V nedeljo sta se peljala na far- me v Genovo, O., Peter Sešek in Joseph Vovk. Na potu skozi Perry, Ohio, na No. Ridge Rd. sta zadela z avtomobilom v dre- vo. Voznik Sešek je dobil težke poškodbe. Prepeljan je bil v bol- nice v Painesville. Vovk si je pa pri udarcu zlomil vrat in je bil na mestu mrtov. Ranjki je pred leti vodil avto postrežbo in je vozil za pogrebe, zato ga je poznalo mnogo naših ljudi. Zad- nje čase je bil zaposlen pri cest- ni železnici kot motormen. Do- ma je bil iz Soteske. Star je bil 35 let, in je 18 let bival v Cleve- landu. Zapušta soprogo, hčer, štiri sinove, enega brata in dve se- stri.

Na Ponikvarjevem domu, 3769 E. 93. St. v Clevelandu, kjer ima- jo njegovi stariši grocerijsko tra- govinjo, je bila družina baš pri molitvi, ko je zvedela o strašni nesreči. Nekdo je šel zapreti vr- ata garaže, kjer je Anton vedno popravil svoj dirkalni avtomob- il. Odkar je Anton prišel dir- kati z avtomobilom, so živeli nje-

Midway, Pa.

Sporočam žalostno vest, da je umrla Johana Žust dne 1. okto- bra ob 5.15 zjutraj v Mercy Hos- pital, Pittsburgh, Pa.

Pogreb se je vršil v nedeljo po- poldan ob 2. uri na Narodno po- kopališče v Midway, Pa.

Ranjka je bila med rojaki pri- ljubljena. Dokaz temu je, da jo je na zadnji poti spremljalo k večjemu počitku čez 80 avtomob- ilov.

Poročevalec.

Middlebranch, Ohio.

Iz naše naselbine ni bilo že dolgo časa glasu. Vzrok tiči menda v tem, da se preveč zadržujemo pri računih, reči hočem, pri računih izdatkov.

Hvala Bogu, da so spet prišli časi brezdelja, da se malo oddah- nemo, pomalem sestradamo in iz- izročimo zadnji dolar onemu, ki zna šteti do sto.

Neki rojak mi je rekel, da so bili časi, ko se je napravil sod brozge v štiriindvajsetih urah, v dvanajstih dneh pa postavil na market. Danes mu pa najboljša kaplja dela sive lase.

Mi, delavska gospoda, smo do- bili enkrat prave buržuazne počit- nice tako da se nimamo kaj pri- toževati.

Časa imamo dosti. Lahko se pe- ljemo na oddih v staro domovi- no, kdor pa noče tako daleč pre- ko vode se lahko zaleti v Atlan- tic City, Florido ali na californijs- ko obalo in je časa plenty. Kaj pa dolarjev?

Da pa ne bi kdo mislil, da imam pod palcem debelo usnje, ker ta- ko priporočam letovišča, naj o- menim, da bo pri meni kmalu iz- dana zadnja številka, sedaj pa lahko veste, kam visim.

Jo delu nočem poročati, saj menda ni noben tako pozabljen, da bi sedaj popraščeval za delo, ko se bliža sveti Martin in ž njim oziroma na njegovo ime se pomi- kaj težki transporti californijs- ke kaplje od zapada proti iz- toku.

Sedaj so delavske počitnice in tudi te imajo dobro stran.

Ta dobra stran počitnic priliči nas delavsko gospodo, da damo zadnje dolarje v cirkulacijo kdor jih ima. Kdor jih pa nima, se pa reče, da so mu že izekulirali.

Zadnjih par let je precej trdo udarilo preko cele zemeljske ob- le. Pograbilo je vse sloje, najbolj pa industrijske delavce. Industrijs- ki delavci je že tako povsod prvi. Na delu je prvi, delo izgubi prvi, dolarje potroši prvi, strada prvi, in račune s to dolino solza sklene tudi navadno prvi.

Blagajne naših podpornih or- ganizacij in drugih kulturnih u- stanov so tudi med prvimi dobile "slake". "Slake" je nastala radi podpiranja nezaposlenih članov, ker je treba plačevati za nje asse- ment, da se obdrži organizacijo neoskrunjeno in da dobe v slu- čaju nesreč malo podpore.

Naše podporne organizacije že sedaj težko dihajo in želeti bi bi-

lo, da se časi kaj kmalu izboljša- jo, ker drugače bo rana težko o- zdravljiva.

Tudi naši slovenski časopisi v Ameriki prestajajo težko preiz- kušnjo. Ljudje nimajo denarja, da bi točno plačevali naročnino, čeprav bi radi.

Naj še omenim, da nam je na- ša družba pri kateri sem jaz za- poslen v Middlebranch-u te dni izdala ultimatum, pa ne vojni, marveč mirovni.

Naša fabrika se ustavi, in mir- na Bosna! No, pa naj se ustavi, pride čas, ko bo še rada ronala.

Potem pa, kdaj, kako in kaj, se že pomenimo.

Pozdrav vsem naročnikom Glas Naroda!

Michael Chok.

Detroit, Mich.

Volitve so zopet tu. Upam, da ni bil nobeden doma in gledal, kako drugi volijo in se bojujejo s tem za boljši obstanek. Pona- vadi pride tako, da tisti, ki nik- dar ne voli, ima največ za kriti- zirati. Zelo bi bilo dobro, da bi si naši rojaki vzeli k sreči in bi si rekli: To je moja dolžnost, to moram storiti, pa naj stane, kar hoče. Ako bi se vsak zavedel de- lavce zavedal in se držal teh prin- cipov, bi tudi lahko kaj drugega pričakoval in gotovo bi bilo bo- lje kakor je.

Torej, ako niste bili na voli- šču v turek, pojdite in volite goto- vo v novembur.

Z delom se v Detroitu ne mo- remo prav dosti pohvaliti, ven- dar pa imamo veliko upanje v prihodnjih par tednov. Vse to- varne se z velikansko naglico pri- pravljajo za 1932 model.

Prešati smo tudi pričeli in smo prav pridni. Mislim, da to naj- raje delamo, le z evenkom je ma- lo bolj čemerno, pa bo že kako, saj veste, da brez tega se ne mo- re biti.

Sezona piknikov je tudi minila, zato se pa že zdaj bolj pridno pri- pravljamo za prihodnjo zimo.

Povem vam, da se že 11. okto- bra vrši nekaj izvanrednega. Vr- šila se bo namreč igra "Domen" v petih dejanjih. Na odru bomo imeli priliko videti preko tride- set dobrih igralcev in igralke. Ču- le se bodo tudi lepe pesmi, in med dejanji se proizvajajo več lepih stvari kakor: umetni ples, dvo- spevi, umetni žvižg, violina in piano, slovenska harmonika s petjem in piano.

Igra se vrši pod avspicijo Žen- skega društva S. N. D. in pod vodstvom enega najboljših moj- strov, gospoda Česna. Že samo imena nam povedo, da bo res ne- kaj, kar se pod nobenim pogo- jem ne sme zamuditi.

Sedaj so slabe delavske raz- mere, in ravno sedaj narod potre- buje duševnega razvedrila. Zato so tudi cene tako nizke, da se vsakemu dosegljive, namreč 50c v predprodaji in 60c pri blagajni.

Igra se prične dne 11. oktobra v Radniškem Domu na 1343 Ferry Ave., Detroit, Mich.

Torej na svidenje!

A. M. Meyers.

Iz Slovenije.

Ropar in morilec Falež je priznal svoje zločine.

Štefan Falež, ki je bil aretiran v Zavrču pri Ormožu, ker je bil osumljen, da je umoril posestni- co Julijano Heričevo v Gačniku, je pri prvem zaslišanju v Zavrču in pri drugem na Pragerskem od- ločno tajil vso krivdo. Priznal je le, da je v noči na 22. septem- bra vlomil v graščino dr. Glanč- nika na Pragerskem, kjer je u- kradel 56 Din, nekaj cigaret, štampiljko Kmetijske podružni- ce in poselsko knjižico Franca Grajfonerja.

Ker so ga v Gačniku najdeni prstni odtisi jasno pokazali, da ni Heričeve umoril nihče drugi kakor on, so ga orožniki odvedli v Št. Ilj in v Gačnik. V Št. Ilj so poklicali tudi vse tiste ljudi, ki so ga pred umorom in po njem videli v tamkajšnji okolici, tudi one, iz avstrijskega Špilja. Vsi so ga takoj spoznali.

Ka je Falež videl, da mu ni mo- goče več tajiti, je odkrito pri- znal, da je res on umoril in oro- pal posestnico Heričevo. Davi so ga zaradi te izpovedi odpeljali tu- di v Gačnik, kjer je podrobno popisal svoj zločin.

Povedal je, da je že 27. avgu- sta, ko se je mudil na Prager- sgem, napravil svoj zločinski na- črt. Odšel je peš v Maribor in tu do Gačnika k Heričevi hiši. Tja je prišel okrog 23. ure. Stopil je nekajkrat okrog hiše, da bi si o- gledal, kje bi prišel vanjo. S se- boj je imel težek železen drog, s katerim se je napolnil spravl- nad zadnja vrata. Ko jih je od- prl, pa je nenadoma zagledal pred seboj Heričevo, ki je s seki- ro v roki stala za vratmi.

Braniti se pa ni več mogla, ker jo je naglo z drogom podrl na tla in pobil. Ko se je prepiral, da je mrtva, je odnesel njeno truplo v sadovnjak. V hiši je pre- brskal vse prostore, našel pa je le 180 Din, hlapčevu suknjo in kos prekajene svinjine.

Se tisto noč je pobegnil preko meje v Avstrijo. Ustavil se je v Špilju, Lučanah in Travniku, kjer je prodal ukradeno suknjo, potem je šel preko srednje Šta- jerske na Madžarsko, ukradel tam neko kolo in se 9. septembra z njim preko Dolnje Lendave vr- nil v Jugoslavijo. Tu je takoj za- snoval vlom v dr. Glančnikovo graščino in se podal na Prager- sko, kamor je prišel v ponedeljek zvečer. Tudi ta vlom je izvršil ob 23. uri. S kolesom se je nato od- peljal preko Dravskega in Ptuj- skega polja v Zavrč, kjer so ga orožniki zaradi splošnega suma aretirali.

Izdal se je pravzaprav sam. Ko so ga vprašali, kdo je in kaj, je dejal, da je Franc Grajfoner s

Pragerskega. Orožniki so se in- formirali in orožniška postaja na Pragerskem jim je sporočila, da imajo v svojih rokah nevarnega roparja Faleža. Tako so Faleža potem odpeljali na Pragersko in nazadnje v Maribor.

Štefan Falež, ki je presedel več- več ko 7 let v ječi, ker je umoril sestro s posestnice Heričeve, ima na vesti poleg vroma v Glančni- kovo graščino na Pragerskem tudi roparski napad na neko žensko v Slovenski Bistrici, kateri je iztr- gal iz rok ročno torbico in ji od- vzal vso njeno vsebino. Zdi se pa, da je napadel in oropal tudi dve izletnici na Pohorju, ter izvršil še nekaj nepojasnjenih vlovov v okolici Pragerskega, Slovenske Bistrice in Poljčan. Razen tega je že od leta 1922 zasledujočo vo- jaške oblasti kot vojaškega be- gunca.

Fantovski pokolj pred sodiščem.

To se je zgodilo zadnjič v Tr- zinu. V gostilni je bila veselica z bogatim sporedom, ki se je napo- sled nadaljevala čez mero in poz- no v noč. Med vročerkami fan- tni je bil seveda tudi bojeviti France, ki je bil zaradi pretepa že nekočlikokrat kaznovan. Ko se je peljal France z bicikljem po cesti in je nekje v nočni tišini zagledal neljubega mu tovariša, je ročno skočil s kolesa, ga vrgel ob tla, segel v hlače po nož in za- mahnil. Menda so tistega tovariša hoteli tisti večer fantje nabi- ti po načrtu. Nič hudega sluteti, je fant zakrilil z rokami ter vik- nil: "Z nožem nikar! Kaj si zno- rel, France!"

Toda bilo je prepozno, izza ro- kava se je že pocedila kri. Pri- skočili so drugi fantje ter ubra- nili Francea, da se ni še dalje znašal nad tovarišem, ki je mo- ral več dni hoditi okrog z zave- zano roko ter je bil ta čas čisto nesposoben za delo. Na razpravi je zahteval zato 500 Din od Fran- ceta za izgubljeni zaslužek.

Sodnik mu jih sicer ni priso- dil, pač pa mora France Okrož- nemu uradu za zavarovanje de- lavcev povrniti znesek 346 Din, ki jih je istemu povzročil s svojim pretepom. Okrožni urad je mo- ral namreč plačati zdravila in bolnišnico za napadenega, ki je delavec in zato član OUZD. Ra- zen tega je bil France obsojen pa 2 meseca strogega zapora.

GOSTJE SE MORAJO KOPATI

DECATLE, Ill., 6. oktobra. — Potniki, ki se bodo to zimo usta- vili v kakem hotelu, ne smejo o- stati daljše kot en dan in bodo primorani skopati se, predno jim bo odkasana soba.

Special Interest Accounts

Veliko rojakov, ki so želeli na hitro dvigni- ti denar, bodisi vsled nujne potrebe, vsled na- kupa hiše ali posestva in pa oni, želeči potova- ti v stari kraj, se je prepiralo, da denarja v mnogih slučajih niso mogli takoj dvigniti, am- pak šele po preteku odpovednega roka, kar je povzročalo nepotrebne zamude in velikokrat tudi stroške.

Pri nas naloženi denar zamore vsak vlagatelj dvigniti takoj, BREZ VSAKE ODPO- VEDI, kar je v mnogih slučajih jako važno.

Vloge obrestujemo po 4%

Sakser State Bank

82 CORTLANDT STREET

NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

O OBISKIH IN OBISKOVALCIH

Kaj ne, prijatelj, da si zelo vesel, če te kdo obišče o pravem času, in še bolj si vesel, če zna obiskovalec pravočasno oditi. To je pa, kot sem že nekoč pisal, ve- lika umetnost.

Najbolj sovražim tiste ljudi, ki se začno že tekom večerje posla- vljati in pripovedovati, kako strašno se jim mudi.

Ko se takole dobre pol ure se- de poslavljajo, vstanejo in se pol ure stoje poslavljajo. Takrat ti začno iti na živce. Najhuje pa še pride, ko stopi tak človek k vr- atom in prime za kljuko.

— No, zdaj bo šel, hvala Bogu. — Si misliš — pa se strahovito motiš, ker ne gre in gre.

Za kljuko drži ter odpira in pri- priira vrata, s praga se pa ne gane kot da bi bil prismoljen.

Nekoč sem poročal o rojakinji, ki je na pragu rekla desetakrat "goodbye", pa je za dobro mero še malo sedla, nakar je bilo še najmanj sto gubdajev, predno je šla.

Sovražim tudi obiskovalec, ka- teri se stoji poslavljajo in ti med slovesom pripovedujejo razno- vrstne stvari, ki te prav nič ne zanimajo. Skoro vsak tak človek ima navado, da te prime, ko sto- jiš pred teboj, za rokav ali pa za gumb na suknji ter za gumb tako vztrajno vleče, da viši po stove- su na eni sami nitki ali ti ga pa sploh odtrga in ti ga vrne z za- smehljivimi besedami: — Glej, glej, knofe, imaš pa slabo priš- te, skoro bi ti enega odtrgal.

Sploh imajo obiskovalci jako čudne navade. Izmed vseh naj- bolj sovražim tiste, ki ne znajo cigarete prižgati.

— Čakaj, ti bom nekaj pove- dal — pravi, nakar potegne iz že- pa cigaro, ji odgrizne konec, jo lepo oslini in jo vtakne med zobe. Nato seže v žep in prižge užiga- lico. Gorečo užigalico drži v des- ni roki, z levec po potegne ciga- ro iz ust in ti začne pripovedo- vati. Namesto, da bi prižgal, ti pripoveduje. Tako dolgo govori, da ga plamen v prste speče. Zo- gljenelo užigalico vrže v kot, ci- garo vtakne med zobe, prižge užigalico in stara igra se zopet prične.

To se ponavlja desetakrat, do dvajsetkrat. Medtem pa govori in in govori, ti pa ne slišiš njegove- ga pripovedovanja, ampak so vse tvoje misli osredotočene v užiga- lico in nestrpno gledaš in čakaš, kdaj ga bo zopet speklo.

Družinski očetom in družin- skim materam v New Yorku so najbolj nevspečni nedeljski ob- iskovalci.

Žena ima ves teden delo z otro- ci, — zvečer za vraga nočejo za- spat — mož je pa ves strpljen, in nedelja je zanj edini dan res- ničnega počitka.

Po obedu pravi žena: — Otroci, če mi boste posodo pomili in o- brisali, vam bom dala za movin- pier.

— Ja, ja, le pomagajte materi — pravi mož — jaz vam bom dal pa za ajkskim. — In če bo lep pi- čer, kar brez skrbi dvakrat ali trikrat glejte, saj za večerjo ne bo drugega kot kofe.

Otroci bliskovito opravijo svo- je delo. In ko gredo skozi vrata, pravi ona:

— Sama ne vem, kaj je to, ta- ko nekam zaspala sem danes. Se mi zdi, da bom malo doli legla. Ti pa vrata zakleni.

Greš proti vratom, da bi jih za- klenil, pa ti nenadoma butne v liho kaka stara teta, ali kar je še huje, prijateljica stare tete, in pravi:

— Otroke sem srečala na kor- narju in so rekli, da grede v movinpier, pa sem si mislila, go- tovo vam bo dolgčas, pa sem pri- šla malo pogledat, da vama bo krajši čas.

Žena očividno laže, ko ji pra- vi: — Prav je, da ste prišli. Ka- ko zelo sem vas vesela. Saj res ne vem, kaj bi samá z možem po- čela dolge ure do večera. Sam Bog vas je dal.

Tudi ti si moraš prijazno zago- tovit, da si neizmerno vesel nje- nega prihoda, po telesu in pri sreči ti je pa ko da bi te kdo po- lil s curkom ledeno-mrzle vode.

Veseli si se, da boš imel vesel nedeljski popoldan, pa imaš figo v pravem pomenu besede.

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

AZIJSKI BALKAN

Tako imenujejo nekateri Mandžurijo in ne brez razlogov. Kajti skoraj vse vojne, ki so nastale na Daljnem Vzhodu v zadnjem pol stoletju je povzročil pohlep po Mandžuriji. Prva japonska-kitajska vojna je nastala radi Mandžurije; radi Mandžurije je potem sledila rusko-japonska in zaradi Mandžurije je Japonska varovala posebno mukdensko vlado pred pekinško in pozneje nankinško. Tako je bila Mandžurija že od nekdaj osrednje vprašanje vsega Daljnega vzhoda in v Mandžuriji je bil vedno vzrok za najostrejša nasprotja med Kitajsko in Japonsko ter vsemi drugimi velesilami, ki so smatrale bogate naravne zaklade Mandžurije tudi kot del svojih interesov.

Bogata pa je tudi v resnici Mandžurija. Poleg silnega žita in poljedelskih pridelkov ter živinoreje ima vse polno tudi dragih rudnin ter velikanska ležišča premoga in nafte. Same stvari, ki so danes nad vse iskane, ker so za mednarodno gospodarstvo največje važnosti. Vsa ta bogastva dežele "treh vzhodnih provinc" pa so bila tem bolj vabljiva, ker je bila Mandžurija del Kitajske, ki je že desetletja sem silno podobna po svoji politični moči nekdanjemu bolniku na Bosporu. Zato se je vodil tudi boj za Mandžurijo, kakor da ta sploh ne bi bila več Kitajska, temveč le bojišče, na katerem se naj merijo sile onih velesil, ki so zainteresirane na Daljnem Vzhodu. Te velesile so si razdelile Mandžurijo v svoje interesne sfere in kar samo po sebi umevno je bilo, da ima Kitajska brez protesta in brez odpora sprejeti to delitev svojega ozemlja.

Kljub vsem svojim notranjim slabostim pa Kitajska vendarle ni bivila bolnik na Bosporu. Predvsem je kitajski narod mnogo prešteviljen, da bi mogel trpeti tako ponižujoče preziranje svojih interesov. Je pa Kitajski narod tudi mnogo prekulanten in mnogo preveč ponosen na svojo kulturo, da bi mogel prenesti takšno postopanje s strani velesil. Zato je še vedno vsako nasilje nad kitajskim narodom dvignilo kitajsko narodno zavest in danes je ta že tako močna, da je zgodba o bolniku na Bosporu za Kitajce čisto neveljavna. In ko bo ta zavest narasla do te mere, da bo združila vse Kitajce v eni misli, in proces se te smeri že vrši, bo tudi konec boja, ki ga vodijo druge velesile zaradi Mandžurije.

Mogoče, da Japonci, ki so mojstri v špijonaži, vse to tudi že uvidevajo in zato mislijo, da je prišel že skrajni čas, ko je mogoče Kitaju iztrgati Mandžurijo. Ta misel je morda bila povod današnjemu konfliktu zaradi Mandžurije. Obenem pa so tudi vse druge okoliščine kazale na to, da se nikdar ni bil zunanje politične položaj za to namero tako ugoden kot sedaj. Anglija ima čez glavo posla z rešitvijo finančnega vprašanja in težkoč v svojih kolonijah, Amerika, glavni čuvár integritete kitajske suverenosti nad Mandžurijo, ima ravno tako polno dela z gospodarsko krizo doma. Prav tako je tudi sovjetska Rusija popolnoma nesposobna, da Japonski resno nasprotuje. Kitajska sama pa je razjedena od državljanske vojne in vrhu tega še silni prizadeta od velikanskih elementarnih nevarnosti. Japonski pohod na Mandžurijo je pač v takšnih okoliščinah prevabljen, da ne bi bil storjen.

Vseeno pa še ni gotovo, če bo tudi uspel. Prečutna krátvet miru mora Japonski moralno težko škodovati in povzročiti sestanek signatarnih velesil, ki so podpisale washingtonski dogovor, in ne seji Sveta Društva narodov je angleški zastopnik že sprožil v tej smeri predlog, da se namreč v poteku dogodkov obvesti tudi Združene države Severne Amerike. Če bi pa prišlo do sestanka teh devetih velesil, potem je zelo verjetno, da bi Japonska zopet morala odpoklicati svoje čete iz Mandžurije. Dvakrat je Japonska sileno izkušnja že doživela in zato je verjetno, da je v tretjič ne bo hotela.

Vesti iz Zeneve tudi že govore o pripravljenosti Japonske, da likvidira svoj spor s Kitajsko. Da bi imela ta vest tem večjo veljavo, se tudi govori, da vlada težko nasprotje med japonskim vojnim ministrom in predsednikom japonske vlade, ki da ne odobrava pohoda v Mandžurijo. Če niso te vesti o ja-

"Nobena tako dobra kot LUCKIES"

"Poskušala sem vse cigarete, pa ni nobena tako dobra kot LUCKIES. In slučajno sem zelo skrbna pri izbiri cigaret. Moram biti zaradi mojega grla. Smatrate me za eno, ki vedno seže po LUCKY. Resnično veselje je najti Cellophanski ovojček, ki se ga da odpreti brez ice picka."

Jean Harlow

Jean Harlow je najprej presenetila kino v "Hell's Angels," velikem zračnem filmu, ter so se skoro bolj zanimali zanjo kot za skupino petdesetih letal. Oglejte si jo v "Goldie," Fox filmu in v Columbia's "Platinum Blonde."

Napravljene iz najfinejšega tobaka - smetane mnogih letinj - samo LUCKY STRIKE nudi zaščito grla potom posebnega "TOASTING" procesa, ki vsebuje uporabo Ultra Violetnih Žarkov - proces, ki odpravlja gotovo pečenje, hudo dražljivost, ki je naravno navzoča v vsakem tobaknem listu. Ti izgnani dražljivci niso navzoči v vaši LUCKY STRIKE! "Zunaj so, zato ne morejo biti notri!" Ni čuda, če so LUCKIES vedno mile za vaše grlo.

"It's toasted"

Zaščita Vašega grla proti dražljajem - proti kašlju

In Mokrotno-varen Cellophane Obdrži ta "Toasted" Okus Vedno Svež

NARAVNAJTE - The Lucky Strike Pieni Orkester vsak tork, četrtrek in soboto zvečer po N. B. C. omrežju.

LUCKY STRIKE CIGARETTES
"IT'S TOASTED"

MOKROTKNO-VAREN CELLOPHANE
Močno Zaprto - Vedno Pravilno
Edinstven Humidor Zavojček
Zip - pa je odprto!

Ali vidite pritrdjen "tab" vrhu zavojčka. Pritisnite polovico s svojim palcem. Obrzite drugo polovico. Preprosto. Hitro. Zip! To je vse. Edinstveno. Zavito v cellophane, ki je varen proti prahu, mokroti in bacilom. Čisto, zaščiten, lepo SVEŽE! Kaj more biti bolj moderno kot LUCKIES' izboljšani Humidor zavojček - tako lahko za odpreti! Dame - LUCKY tab je zaščita za vaše prste.

NOVA INDIJSKA KONFERENCA

Pred kratkim se je začela v Londonu nova konferenca okroglega mize, ki ji je poveljena naloga, da reši eno najkočljivejših vprašanj britanskega imperija, vprašanje razmerja med Indijo in Veliko Britanijo.

DIVJI PRAŠIČI NA KOČEVSKEM

Iz kočevskih vasi, zlasti iz bolj oddaljenih, prihajajo poročila o velikih škodi, ki jo povzročajo kmetom na poljih divji prašiči.

Letos bo že itak slaba letina radi poletnih vremenskih prilik, pa so se še tako razširili divji prašiči, kakor nobeno drugo leto. Ponokod prihajajo čisto v bližino vasi, včasih v čredah in pustošijo zlasti po koruzi in krompirju.

Nevarnost divjih prašičev za pridelke na kraševitih poljih je velika, čeprav jo mnogi podcenjujejo. V Trnovcu so na pr. prašiči uničili posestniku Sigmundu v eni noči velik del krompirjeve njive in skoro 110 koruznih storžev, kar je za naše kmetijske razmere jako veliko. Iz Verdrenega poročajo, da prihajajo divji prašiči v čredah do vasi in vseprek uničujejo. Slična so poročila in tožbe kmetov iz drugih krajev.

Lovski zakupniki in kmetje preganjajo nevarno zverjad, če ne bi se še bolj razširila. Vendar pa bilo bilo treba organiziranih in dobro pripravljenih lovov na zverjad, če bi hoteli priti škodljivcem v okom.

Ob takih razmerah se je sestala lani prva indijska konferenca z namenom, da bi s primernimi političnimi in upravnimi reformami dosegla predvsem pomirjenje Indije. Poseben pododbor je izdelal tedaj novo indijsko ustavo, po kateri naj bi Indija bila v bodoče zveza večjega števila indijskih avtonomnih držav pod vrhovno kontrolo Anglije. Vsa Indija pa bi imela svojo vlado in zakonodajno skupščino. Vlado bi imenoval generalni guverner kot namestnik angleškega kralja, a odgovorna bi bila zakonodajni skupščini. V vseh državnih področjih bi imela Indija svojo vlado. Skratka: Indiji bi se nudil po teh sklepih položaj precej obsežne avtonomije, ki pa je bila še zelo daleč od položaja dominijonov.

Pričakovanja, ki so se stavila v prvo indijsko konferenco, pa se ni uresničila niti v najmanjši meri. Protiangelska propaganda se je nadaljevala po konferenci in njenih sklepih z isto silo kako prej. Angleško javno mnenje se je tedaj razdelilo na dva tabora: eni so bili za uporabo energičnih sredstev, za iztrebljenje uporniške akcije, medtem ko so stali drugi in v prvi vrsti MacDonaldova delavska stranka, ki je bila tedaj na krmilu, na stališču, da je treba vneti neuspeh indijske konference na znanje ter poskusiti z novim poučanjem in z novimi pogajanj.

Neizbežni incidenti, ki jih je ta agitacija morala roditi in ki so se čedalje bolj množili, so ustvarili med širokimi indijskimi masami, ki so se revolucionarno solidarizirale z Gandhijem in nacionalnim

kongresom, ter angleškimi oblastmi skrajno napetost. Krvavi spopadi med ljudstvom ter policijo in vojaštvom so bili na dnevnem redu. — Dežela je bila v stanju stalne guerilje.

Ob takih razmerah se je sestala lani prva indijska konferenca z namenom, da bi s primernimi političnimi in upravnimi reformami dosegla predvsem pomirjenje Indije. Poseben pododbor je izdelal tedaj novo indijsko ustavo, po kateri naj bi Indija bila v bodoče zveza večjega števila indijskih avtonomnih držav pod vrhovno kontrolo Anglije. Vsa Indija pa bi imela svojo vlado in zakonodajno skupščino. Vlado bi imenoval generalni guverner kot namestnik angleškega kralja, a odgovorna bi bila zakonodajni skupščini. V vseh državnih področjih bi imela Indija svojo vlado. Skratka: Indiji bi se nudil po teh sklepih položaj precej obsežne avtonomije, ki pa je bila še zelo daleč od položaja dominijonov.

Pričakovanja, ki so se stavila v prvo indijsko konferenco, pa se ni uresničila niti v najmanjši meri. Protiangelska propaganda se je nadaljevala po konferenci in njenih sklepih z isto silo kako prej. Angleško javno mnenje se je tedaj razdelilo na dva tabora: eni so bili za uporabo energičnih sredstev, za iztrebljenje uporniške akcije, medtem ko so stali drugi in v prvi vrsti MacDonaldova delavska stranka, ki je bila tedaj na krmilu, na stališču, da je treba vneti neuspeh indijske konference na znanje ter poskusiti z novim poučanjem in z novimi pogajanj.

Namesto energičnega nastopa angleških oblasti proti Gandhijevim nacionalistom je sledila znatna uložitev policijskih mer. Gandhi sam in mnogi drugi indijski voditelji, ki so bili zaprti po ječah, so bili izpuščeni. Par mesecev nato so se začela celo direktna pogajanja med Gandhijem in indijskim podkraljem lordom Irvingom. Na teh pogajanjih, ki so imela vsaj začasn uspeh, je bila zamišljena in dogovarjena nova indijska konferenca.

Ogromna razlika med prvo in sedanjo novo "konferenco okroglega mize" je v tem, da je prišel nanjo tudi sam Gandhi s svojimi tovariši, kar pomeni, da so na njej zastopani tudi indijski nacionalisti, ki jih na prvi konferenci ni bilo. Dejstvo, da se je angleški vladi posrečilo zbrati v London zastopnike vseh indijskih strank, pomeni na sebi že zelo velik uspeh. Seveda pa postane ta začetni uspeh popolnoma ničev, če ne bo dopolnjen s končnim uspehom popolnega sporazuma, t. j. takega sporazuma, ki bi ga sprejel in potrdil tudi indijski kongres.

Ali je tak sporazum sploh mogoč, ko pa je Gandhi stavil v svojem govoru zahtevo po popolni neodvisnosti Indije? Ali bo mogla londonska vlada iti v svojem poučanju tako daleč, da bodo indijski nacionalisti zadovoljni? Če pa bo Gandhi popustil, da omogoči sporazum, ali se ne zna zgoditi, da bo indijski kongres svojega dosedanjega voditelja zapustil in ga dezavuiral ter nadaljeval s politiko nespravljalnosti tudi brez Gandhija in proti njemu?

Na vsa ta vprašanja bo dala odgovor najbližja bodočnost. Vse pa kaže, da je sedanja konferenca okroglega mize zadnji poskus londonske vlade, da bi rešila indijsko vprašanje mirnim in sporazumnim potom.

VELIK IZUMITELJ - IDEALIST

Dne 18. septembra je poteklo sto let, kar se je v Malcinu na Meklenburškem rodil eden najpomembnejših izumiteljev in pionirjev moderne tehnike: Siegfried Markus.

Njegova usoda je do neke mere tragična, kajti doba, v kateri je delal, ni imela razumevanja, še manj pa potrebe za njegove velike izume. Pa tudi Markus sam — skozi in skozi idealist — ni imel tistega praktičnega duha, da bi znal svoje izume spraviti v svet, vsaj tiste, ki bi bili že takrat viri nekega dobička. Tako je živel skromno in zagrenjeno življenje vseh nerodnih ljudi. Šele zdaj ga svet priznava, ko njegove kosti že zdavnaj ničesar več ne potrebujejo.

Markus je bil spreten in odprte glave, pa je že s 17 leti prišel v delavnice Wernerja Siemens, ki je bil znan, da je sprejemal le najzbranejših tehničnih moči. Z dvajsetimi leti ga je vzel v službo takratni dunajski dvorni mehanik Kraft in je v njegovem podjetju kmalu zaslovel za enega prvih elektrikrov na Dunaju. Celo cesar Franc Jožef ga je klical na dvor, kadar je bilo treba izvršiti kako posebno instalacijo. Tako je Markus napeljal prvi električni zvonec v Avstriji, in sicer od postelje cesarice Elizabete v sobo njene komornice. Potlej ga je cesar imenoval za učitelja pretolonasledniku Rudolifu.

Toda Markusu dvorsko življenje ni posebno prišlo in se je raje kretal med malimi ljudmi. Najljubljenejši zabavišče je bila zanj kavarna, kjer se je lahko pošteno nadebital s prijatelji. V njegovi privatni delavnici, kjer sta mu pomagala še dva mehanika, so nastajali najbudočnejši stroji in aparati. V razmeroma kratki življenjski dobi si je pridobil 38 patentov, pa ne za ničeve drobnarije.

Eden njegovih prvih izumov je bil aparat za brzojavljanje, ki ni potreboval običajnih baterij. Temu je kmalu sledilo še nekaj prav važnih novosti v telegrafiji, ki si je vse zaslugarila avstrijska pošta uprava.

Poleg brzojava se je pa Markus mnogo bavil tudi s telefonom. Stavil je za tiste čase prav dober mikrofoni, ki mu je kmalu na to pridelal še poseben mikrofonski ojačevalce, s katerim je tako ojačal toke, da se je iz drugega "reprodukcijanskega mikrofona" jasno in razločno slišalo govorjenje. To je bil nedvomno prvi zvočnik na svetu, le žal, da se natančnejši podatki o njega sestavi niso ohranili, ker pa takrat ni bilo za zvočnike niti najmanjše potrebe, marveč se je nasprotno celo na vso moč poskušalo ohraniti telefoniranje tajno.

Morda najvažnejše pa je Markusovo odkritje vzporednega stika in električnih napajalnih omrežij, na katerem temelji tudi vse današnje moderno oskrbovanje z električno energijo. Vzporedno priključevanje konsumentov na električna omrežja se nam dandanašnji vidi preprosto in samo po sebi umevno. Tiste čase pa je bilo razdeljevanje električne energije problem, ki so se ga izogibali na ta način da so za vsakega konsumenta postavili poseben vir elektrike, bodisi primitivne električne stroje ali pa galvanske člene.

Galvanski členi pa pri večji porabi toka niso bili za rabo. Tudi temu je Markus za silo odpomogel s konstrukcijo izdatnejših in bolj konstantnih členov. Sestavil je tudi baterijo termoelementov za neposredno pridobivanje elektrike iz toplote. Zanj je bil celo dobil nagrado Akademije znanosti.

Toda izumitelj nikoli ni umel izkoristiti svojega dobrega imena, kamoli svoje patente. Čuval jih je kar moči tajno in ni puščal, da bi se kdo podrobneje seznanil z njimi. Temu je tudi pripisovati, da niti z izumom prvega bencinskega motorja in avtomobila ni dosegel nikakega gmotnega uspeha in da se dandanašnji celo duševna svojina zanje pripisuje drugim.

V Markusovem času so bili znani samo motorji na pogon s svetilnim plinom. Bencin se še ni uporabljal kot gonilno sredstvo in so ga prodajali samo po lekarnah so snaženje madežev. Markus pa je izumil postopek za takozvano "karburiranje zraka", kakor ga je sam imenoval in ki ni nič drugega kot današnje moderno proizvajanje mešanice bencina in zraka v razplinjajih bencinskih motorjev. Od tod do konstrukcije bencinskega motorja je sredi pota. Njegov prvi bencin. motor je gnal dinamostroj,

s katerim je napajal obločnice pred Karlom gledališčem.

Končno je vdelal svoj bencinski motor tudi v večji ročni voziček na štiri kolesa, s katerim se je ponoči prepeleval po okolici. Za tem vozilom pa je prišel na vrsto pravi avtomobil, ki je že imel na sebi nekaj svojstev današnjih modernih motornih vozil. Delal je pa tak ropot, da so se konji plašili in ga je morala zaradi tega policija prepovedati.

Poleg vsega tega je pa Markus izumil tudi neke vrste primitivno kino, če smemo tako imenovati njegovo "revijo": pripravo, skozi katero so se videle žive slike, ki pa je bila po njegovi izjavi namenjena samo za igranje otrokom.

Na avtomobilski razstavi, ki je bila prirejena 1893 v dunajski Rotondi, je bil Markusov avto prvič javno razstavljen. In ko so generalnega izumitelja, takrat že bolnega in onemoglega starčka, pripeljali na slavnost, se je bridko razjokal, videč svojega življenja nezmožnega neoblogjenčka med pomnimi nasledniki, ki so se vsi vrgli po njegovi podobi. Tega dneva Markus ni preživel. Še tisto noč se je končalo njegovo življenje.

DREVO, KI LOVI RIBE

Švicarski raziskovalec tropičnih krajev v Ameriki pripoveduje, da raste v pragozdovih v Boliviji neka vrsta dreves, ki je v Evropi še popolnoma neznana. Deblo ima od tal do vrha mnogo bodic. Indijanci imenujejo to drevo "oboho", v drugih krajih pa "sajbo". Če kdo naseka v deblo sekuro, priteče iz debela velika množina nekega rjavokastega soka; ta sok pa rabijo za ribolov. Treba je namreč samo nekaj malega tega soka vreči v vodo, pa že začno plavati ribe vse omamljene po površini vode, da jih lahko nabereš, kolikor jih hočeš. Te ribe pa užitne, iz česar sledi, da tisti sok ne more biti strupen. Hudo pa je, če tisti sok človeku brizgne v oči; oko so nato vname in marsikdo je vsled tega vnetja že oslepel.

DOMAČA ZDRAVILA

V zalogi imam jedine dišave, Knapovo jemenovo kavo in importirana zdravila, haterja priporoča mojri. Knap v knjigi —

DOMAČI ZDRAVNIK

Pišite po brezplačni cenik, v katerem je nakratko popisana vsaka rastlina za kaj se rabl. V ceniku boste našli še mnogo drugih koristnih stvari.

MATH. PEZDIR

Box 772, City Hall Sta. New York, N. Y.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko Berilo (ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA" 216 West 18th Street New York City

SAKSER STATE BANK 82 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.

posluje vsak delavnik od 8.30 dop. do 6. popoldne.

Za večjo udobnost svojih klientov, vsak ponedeljek do 7. ure zvečer.

Poslužujemo se vsi brez izjeme te stare in stanovitne domače banke.

KNJIGARNA GLAS NARODA

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street, New York

IGRE : : :
RAZNE POVESTI IN
ROMANIPOUČNE KNJIGE
MOLITVENIKI
PESMI IN POEZIJE

MOLITVENIKI

SVETA URA
v platno vez. 90
v fino usnje vez. 150
v najfinije usnje vez. 180
v najfinije usnje trda vez. 180

SKRBI ZA DUŠO
v platno vez. 90
v fino usnje vez. 150
v najfinije usnje vez. 180

RAJSKI GLASOVI
v platno vez. 80
v usnje vez. 120
v fino usnje vez. 150
v najfinije usnje vez. 160

KVIŠKA SRCA
v imitirano usnje vez. 60
v usnje vez. 80
v fino usnje vez. 120
v najfinije usnje vez. 150
vez. 180
v bel celluloid vez. 120

NEBESA NAŠ DOM
v ponarejeno 1
v najfinije usnje vez. 150
v najfinije usnje trda vez. 180

MARIJA VARIHINJA
fino vez. 120
v fino usnje 150
v najfinije usnje trda vez. 160

Hrvatski molitveniki:

Ujeha jstareosti, fina vez. 1
Slava Bogu, a mir ljudem, fina vez. 150
najfinije vez. 160
Zvonice nebeski, v platno 80
fina vez. 120
Vienne, najfinije vez. 160

Angleški molitveniki:

(za mladino)
Child's Prayerbook:
v barvane platnice vezano 30
v belo kost vezano 110

Come Unto Me
fino vezano 30
v usnje vezano 70
v najfinije usnje vezano 120
(ZA ODRASLE)

Key of Heaven:
fino vezano 30
v usnje vezano 70
v najfinije usnje vezano 120
(ZA ODRASLE)

Key of Heaven:
v celod vezano 120
v celod najfinije vez. 150
v fino usnje vezano 150

Catholic Pocket Manual:
v fino usnje vezano 130

Ave Maria:
v fino usnje vezano 140

POUČNE KNJIGE

Angleško slovensko berilo 2
Angleško-slov. in slov. angl. slovar 90
Amerika in Amerikanci (Trumk) 30
Angelska služba ali nauk kako se naj strže k sv. miši 10

Boj nalezljivim boleznim 75
Cerkniško jezero 120
Domači živnozdravniki trd. vez. 160
broširano 125

Domači zdravnik po Knapu:
trd. vez. 150
broširano 125

Govedorja 150
Hitri računar 75
Jugoslavija (Melik) 1. zvezek 150
2. zvezek 1-2 snopič 180

Kletarstvo (Skalič) 2
Kratka srbska gramatika 30

Kratka zgodovina Slovencev, Hrvalov in Srbov 30
Kako se postane državljani Z. D. 25
Kako se postane ameriški državljani 15
Knjiga o dostojnem vedenju 40
Kaf. Katakizem 60
Knjižna kataloga 75
Liberalizem 50
Ejubarova in smutina pisma 35
Materija in energija 125
Mlada leta dr. Janeza Ev. Kreka 75

Mladeničev, I. zv. 50
II. zv. 50
(Oba skupaj 90 centov)

Mlekarstvo 1
Nemško-angleški tolmáč 140

Najboljša slov. kuharica, 608 str.
lepo vez. (Kališček) 5

Nemščina brez učitelja:
1. del 30
2. del 30

Nemško-slovenski slovar 225
Največji splošni ljubavni in drugih pism 75

Slovensko nemški slovar 1
Ojdan beton 50
Ojdan knjigovodstvo 250
Povratništvo, trd. vez. 180
broširano 160

Prva čitanka 75
Pravila za oliko 65
Prikrjevanja perila po životni meri s vzorci 1
Psihične motnje na alkoholski podlagi 75
Praktični računar 75
Pravo in revolucija (Pitamic) 30
Predhodniki in idejni utemelji ruskega idealizma 150
Radio, osnovni pojmi iz Radio tehnike, vezano 2
broširano 175
Računar v kronski in dinarski veljavi 75
Ročni slov. italijanski in italijanski-slovenski slovar 90
Ročni splošni vsakovrstnih pism 50
Soljenje 50
Slike iz življenja, trd. vezano 90
Slovenska narodna mladina (obsega 452 strani) 150
Spretna kuharica, trd. vezano 145
Sveta Pismo stare in nove zaveze, lepo trd. vezano 3
Sadno vino 40
Spolna nevarnost 25
Sedje v gospodinjstvu 75
Slavonic American Year Book 1
Učbenik angleškega jezika trd. vez. 150
broširano 125

Učna knjiga in berilo laškega jezika 60
Uvod v filozofijo (Veher) 150
Veliki slovenski spisovniki: zbirka pism, listin in vlog za zabavne in trgovce 125
Veliki vsevedej 80
Vsešilna knjižica 50
Zbirka domačih zdravil 60
Zdravilna zelišča 40
Zel in plevel, slovar naravnega zdravilstva 150

Zgodovina Umetnosti pri Slovenceh, Hrvatih in Srbih 190
Zdravje mladine 125
Zdravje in bolezen v domači hiši, 2 zvezka 120

Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev (Melik) 80
Prorokovalne karte 1

POVESTI in ROMANI
Ana Karenina (Tolstoj) zanimivi roman (2 zvezka) 550
Amerika, povsod dobro, doma najboljše 65

Agitator (Kersnik) broš. 80
Andrej Hofer 50
Beneška vedeževalka 35
Belgrajski biser 35
Beli mešec 40
Bele noči, mali junak 60
Balkansko-Turška vojna 80
Balkanska vojna, s slikami 25
Boj in zmaga, povest 20
Blagajna Velikega vojvode 60
Belfegor 80
Boy, (roman) 65
Burska vojna 40
Beatni dnevniki 60
Božično darilo 35
Božja pot na Bledu 20
Božja pot na Smarjni gori 20

Cankar:
Grešnik Lenard, broš. 70
Mimo življenja 80
Moje življenje 75
Romantične duše 60

Cvetke 25
Cvetina Borogradska 50
Čebela 25
Črtice iz življenja na kmeth 35
Drobiz, in razne povesti — Spisal Milčinski 60
Davorana, zgodovinska povest 50
Dekle Eliza 40
Dalmatinske povesti 35
Dozgora 50
Dozgora in Bitola 70
Doli z orožjem 30
Don Kihot iz La Manhe 40
Dve sliki: — Njiva: Starka (Meško) 60
Devica Orleanska 50
Duhovni boj 50
Dedek je pravil; Marinka in Skrateljki 35
Elizabeta 35
Fabiola ali cekev v Katakombah 45
Fran Baron Trenk 35
Filozofska zgodba 60
Fra Diavolo 30
Gozdovnik (2 ZVEZKA) 120
Gozdovnik svetla 40
Godfrey's katekizem 25
Gostilne v stari Ljubljani 75
Grška Mytologia 1
Gusarji 75
Gusar v oblikih 30
Hadži Murat (Tolstoj) 40
Hči papeža, vez. 1
Hektorjev meč 50
Hedvika 40
Hodi! zasl. Blage duše, veseloigra 75
Hidra (Kmetova) 40
Hudič Brumšč (II. zv.) 35
Humoristi: Grošček in Satire, vezano 80
broširano 80

Izlet g. Brodčeka 120
Izbrani spisi dr. H. Dolence 60
Iz tajnosti prirode 50
Iz moderne sveta, trd. vez. 160

Izbrani spisi dr. Ivan Mencinger:
2 zvezka 150
Igračke, broširano 80
Igralec 75
Jagnje 30
Janko in Metka (za otroke) 30
Jerna Zmagovca, Med plazovi 50
Jutri (Strug) trd. vez. 75
broš. 60

Jurčičevi spisi:
Popolna izdaja vseh 10 zvezkov, lepo vezanih 10
6. zvezek: Dr. Zober — Tugomer broširano 75
Juan Mserija (Povesti iz španskega življenja) 50

Kako se sem jaz likal (Alešovec) 1. zvezek 60
Kako sem se jaz likal (Alešovec) II. zv. 60
Kako sem se jaz likal (Alešovec) III. zvezek 60

Korjska brata, povest iz misijonov v Korolji 30
Krvna osveta 60
Kmečki punt (Senca) 30
Kuhinja pri kraljevi gosli noželi 50
Kaj se je Markaru sanjalo 25
Kazaki 60
Križev pot patra Kupljenika 75
Kaj se je izmislil dr. Oks 45
Levstikov zbrani spisi 90

1. zv. Pesmi: Ode in elegije: Sonetije: Romane, balade in legende: Tolmač (Levstik) 70
5. zv. Slika Levstika in njegove kritike in polemike 70
Trd. vezano 1

Ljubljanske slike, Hissi lastnik. Trgovci, Kupčijski stražnik. Uradnik, Jezelnik doktor, Gostilničar, Klepetulje, Natakarec, Duhovnik, itd. 60
Lov na ženo (roman) 80
Lucifer 1
Marjetica 50
Materina žrtve 50
Moje življenje 75
Mali Lord 80
Milijonar brez denarja 75

Maron, krščanski deček iz Libanona 25
Mladih zanikrčev lastni življenjski 75
Mlinarjev Janez 50
Musolino 40
Mrtni Gostec 35
Mali Kitež 25
Mesija 50
Malenkosti (Ivan Albrecht) 25

Mladim srcem. Zbirka povesti za slovensko mladino 25
Misterija, roman 1
Misterije, 125
Na različnih potih 40
Notarjev nos, humoreska 35
Narod, ki izmira 40
Naša vas, II. del 9 povesti 90
Nova Erotika, trd. vez. 70
Naša leta, trd. vez. 70
broširano 70
Na Indijskih otokih 50
Naši ljudje 35
Nekaj iz ruske zgodovine 40
Na krvavi poljanah, Trpljenje in strahote z bojnimi pohodi bivšega slovenskega polka 150

Ob 50 letnici Dr. Janeza E. Kreka 25
Onkraj prazgod 30
Odkritje Amerike, trd. vezano 60
mehko vezano 50
Praprčanove zgodbe 35
Pasti in zanki 25
Pater Kajetan 1
Pivinski otok 60
Povest o sedmih obojenih 50
Pravica kladiva 30
Pabirki iz Roža (Albrecht) 25
Pariski zlatar 35
Prihajaj, povest 25
Poizgale 25

Povesti, pesmi v prozi (Baudelaire) trd. vezano 1
Dve sliki: — Njiva: Starka (Meško) 60
Po strani klobuk 50
Plat zvonca 50
Pri stricu 40
Prst božji 30
Patrica, povest iz irske junške dobe 30
Po gorah in dolinah 30
Pol litra vipavca 60
Poslednji Mehikane 30
Pravljice H. Majar 30
Predrižani, Prešern in drugi svetniki v gramofonu 25
Prigodbe čebelite Maje, trd. vez 1
Ptič solivka, trd. vez 75
Pred nehtno 75
Popotniki 60
Poznavna Boga 30
Pirki 30
Povodnj 30
Praki Judek 25
Prigovor Huroškega glavarja 30
Pravljice in pripovedke (Kosutnik) 1. zvezek 40
2. zvezek 40
Prve med Indijanci 30
Preganjajo Indijanske mlajonarje 30

Razlinski Habsburzi 50
Roman treh sre 120
Roman zadnjega cesarja Habsburžana 120
Robinson 50
Robinson Crusoe 60
Revolucija na Portugalskem 30
Rdeča in bela vrtinca, povest 30
Rdeča megla 70
Rdeča kokarda 125
Slovenski salivice 40
Slovenski Robinson, trd. vez. 75
Sueški invalid 35
Sveta Genovefa 50
Solnce in senca 65
Skrivnost najdenke 35
Skozi širno Indijo 50
Sanjska knjiga, mala 60
Sanjska knjiga, (Arabska) 150

Spomini Jugoslovanskega dobrovoljca, 1914-1918 125
Sredozemci, trd. vez. 60
broš. 40
Strahote vojne 50
Stiri smrti, 4. zv. 35
Smrt pred hišo 65
Stanley v Afriki 50
Sin medvedjega potovanja 150
Stitarskeva Anthologia, broš. 80
Sisto Sesto, povest iz Abruce 30
Sin medvedjega potovanja, Potopni roman 30
Študent naj bo, V. zv. 35
Sveta Murburja 35
Spisje, nove povesti 35
Slezosedeč 30
Sopek Samotarke 35
Sveta noč 30
Svetlobe in senca 120
Slike (Meško) 60
Seržant Diavolo, vez. 160
Spake, humoreska, trd. vez. 40

SHAKESPEAREVA DELA:
Macbeth, trd. vez. 90
broširano 70
Othello 70
Sen Kresne noči 70

SPLOŠNA KNJIŽICA:
St. 1. (Ivan Albrecht) Ranjena gruda, izvirna povest, 104 str., broširano 35
St. 2. (Rado Murnik) Na Bledu, izvirna povest, 181 str., broš. 50
St. 3. (Ivan Rozman) Testament ljudska drama v 4 dej., broš. 105 strani 35
St. 4. (Cvetko Golar) Poletne klasje, izbrane pesmi, 184 str., broširano 50
St. 5. (Fran Milčinski) Gospod Fridolin Zolna in njegove družine, veseloigre črtice I, 72 strani, broširano 25
St. 6. (Novak) Ljubosumnost 30
St. 7. Andersonove pripovedke, Za slovensko mladino priredila Uta, 111 strani, broš. 35
St. 8. Akt štev. 113 75
Stev. 9. (Univ. prof. dr. Fran Weber) Problemi sodobne filozofije, 347 strani, broš. 70
St. 10. (Ivan Albrecht) Andrej Ternoue, religiozna karikatura in minulosti, 55 str., broš. 25
St. 11. (Pavel Gola) Peterčkov poslednje sanje, božična povest 12. (Dr. Karl Engliš) Denar narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str., broš. 80
St. 12. (Fran Milčinski) Mogočni prstan, narodna pravljica v 4. dejanjih, 91 str., broš. 30
St. 14. (Dr. Karl Engliš) Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str., broš. 80
St. 13. (V. M. Garšin) Nadežda Nikolajevna, roman, poslovenil U. Žun, 112 str., broš. 30
St. 15. Edmond in Jules de Goncourt, Renee Mauperrin 40
St. 16. (Janka Samoc) Življenje, pesmi, 112 str., broš. 45
St. 17. (Prosper Maricque) Verne duše v vseh, povest, prev. Mirko Pretnar, 80 str., broš. 30
St. 18. (Jarosl. Vrchlicky) Oporoka lukovskega graščaka, veseloigra v enem dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradac, 47 strani, broširano 25
St. 19. (Gerhart Hauptmann) Potopljena zvon, dram. bajka v petih dejanjih, poslovenil Anton Funtek, 124 strani, broš. 50
St. 20. (Jul. Zeyer) Gompaci in Komaranci, japonski roman, iz češine prev. dr. Fran Bradac, 154 strani, broš. 45
St. 21. (Fridolin Zolna) Dvornjska kratkočasna zgodba, II. 72 str., broš. 25
St. 22. (Tolstoj) Kreutzerjeva sonata 60
St. 23. (Sophokles) Antigone, žalna igra, poslov. C. Golar, 60 str., broširano 30
St. 24. (E. L. Bulwer) Poslednji dnevi Pompejev, I. del, 355 str., broš. 90

St. 25. Poslednji dnevi Pompeja, II. del 90
St. 26. (L. Andrejev) Črne maske, poslov. Josip Vidmar, 82 str., broš. 35
St. 27. (Fran Erjavec) Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne, 80 str., broš. 35
St. 29. Tarzan sin opic 90
St. 30. Tarzan sin opic, trd. vez. 120
St. 31. Roka roko 25
St. 32. Živeti 25
St. 35. (Gaj Salustij Kršip) Volna z Jurigro, poslov. Ant. Dokler, 125 strani, broš. 50
St. 36. (Ksaver Meško) Listki, 144 strani 65
St. 37. Domače živali 30
St. 38. Tarzan in svet 1
Stev. 39. La Boheme 90
St. 47. Misterij duše 1
Stev. 48. Tarzanove živali 90
Stev. 49. Tarzanov sin, trd. vez. 120
St. 50. Slika De Graye 120
St. 51. Slov. balade in romane 80
St. 54. V mežurju 1
St. 55. Namisljeni bolnik 50
St. 56. To in onkraj Sotie 30
St. 57. Tarzanova mladost, trd. vez. 120
St. 58. Glad (Hamsun) 90
St. 59. (Dostojevski) Zapiski iz mrtnega doma, I. del 1
St. 60. (Dostojevski) Zapiski iz mrtnega doma, II. del 1
St. 61. (Golar) Bratje in sestre 75
St. 62. Idijot, I. del (Dostojevski) 90
St. 62. Idijot, II. del 90
St. 64. Idijot, III. del 90
St. 65. Idijot, IV. del 90
Vsi 4 deli 325
St. 66. Kamela, skozi uho slivke, veseloigra 45

Slovenski pisatelji II. zv.:
Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero i Perica, Črtice 250
Tigrovi zobje 1
Tik za fronto 70
Tatič, (Bevk), trd. vez. 75
Tri indijanske povesti 30
Tunel, soc. roman 120
Trenutki oddiha 50
Turki pred Dunajem 30
Tri legende o razpelo, trd. vez. 65
Tri rože 80
Tisof in ena noč (Rape) vez. mala izdaja 1
Tisof in ena noč: 1. zvezek 130
11. zvezek 140
III. zvezek 150
3 KNJIGE SKUPAJ 375

V krempljih inkvizitorje 130
V robstvu (Matičič) 125
V gorskem katoju 35
V oklopnjaku okrog sveta: 1. del 90
2. del 90
OBA SKUPAJ 180

Veliki inkvizitor 1
Vera (Waldova), broš. 35
Vojska na Balkanu, s slikami 25
Vrtnar, (Rabindranath Tagore), trd. vezano 75
broširano 60

Volk spokornik in druge povesti 1
trd. vezano 125
Višnjega repatica, roman, 2 knjigi 130
Vojni, mir ali poganstvo, 1. zv. 35
V pusti je šla, III. zv. 35
Valentin Vodnika izbrani spisi 30
Vodnik svojemu narodu 25
Vodnikova pratika I. 1927 50
Vodnikova pratika I. 1928 50
Vodniki in preporki 60
Zmisl smrti 60
Zadnje dnevi nesrečnega kralja 60
Za kruhom, povest 35
Zadnja kmečka vojna 75
Zadnja pravda, vez. 70
Zgodovina o nevidnem človeku 35
Zmaj iz Bone 70
Življenje slov. trpinca, izbrani spisi Alešovec, 3. zv. skupaj 150

Zlatokopi 20
Ženi naše Koprnele 45
Zmote in konec g. Pavle 45
Zlata vas 50

Zbirka narodnih pripovedk: I. del 40
II. del 40
Znamenje starih (Doyle) 50
Zgodovinske anekdote 30
Z ognjem in mečem 3
Zločin in kazen: I. in II. zvezek 1
vezano 125

Zgodbe Napoleonskega bojazarja 60
Zgodbe zdravstva Musnika 70
Zlati pantar 90
Zvestoba do groba 150

ZBIRKA SLOVENSKE POVESTI
1. zv. Vojvodin ali poganstvo 35
2. zv. Hudo broširano 35
3. zv. Vse povesti 35
4. zv. Povesti in slike 35
5. zv. Student naj bo. — Na vsakdanji kruh 35

St. 25. Poslednji dnevi Pompeja, II. del 90
St. 26. (L. Andrejev) Črne maske, poslov. Josip Vidmar, 82 str., broš. 35
St. 27. (Fran Erjavec) Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne, 80 str., broš. 35
St. 29. Tarzan sin opic 90
St. 30. Tarzan sin opic, trd. vez. 120
St. 31. Roka roko 25
St. 32. Živeti 25
St. 35. (Gaj Salustij Kršip) Volna z Jurigro, poslov. Ant. Dokler, 125 strani, broš. 50
St. 36. (Ksaver Meško) Listki, 144 strani 65
St. 37. Domače živali 30
St. 38. Tarzan in svet 1
Stev. 39. La Boheme 90
St. 47. Misterij duše 1
Stev. 48. Tarzanove živali 90
Stev. 49. Tarzanov sin, trd. vez. 120
St. 50. Slika De Graye 120
St. 51. Slov. balade in romane 80
St. 54. V mežurju 1
St. 55. Namisljeni bolnik 50
St. 56. To in onkraj Sotie 30
St. 57. Tarzanova mladost, trd. vez. 120
St. 58. Glad (Hamsun) 90
St. 59. (Dostojevski) Zapiski iz mrtnega doma, I. del 1
St. 60. (Dostojevski) Zapiski iz mrtnega doma, II. del 1
St. 61. (Golar) Bratje in sestre 75
St. 62. Idijot, I. del (Dostojevski) 90
St. 62. Idijot, II. del 90
St. 64. Idijot, III. del 90
St. 65. Idijot, IV. del 90
Vsi 4 deli 325
St. 66. Kamela, skozi uho slivke, veseloigra 45

Slovenski pisatelji II. zv.:
Potresna povest, Moravske slike, Vojvoda Pero i Perica, Črtice 250
Tigrovi zobje 1
Tik za fronto 70
Tatič, (Bevk), trd. vez. 75
Tri indijanske povesti 30
Tunel, soc. roman 120
Trenutki oddiha 50
Turki pred Dunajem 30
Tri legende o razpelo, trd. vez. 65
Tri rože 80
Tisof in ena noč (Rape) vez. mala izdaja 1
Tisof in ena noč: 1. zvezek 130
11. zvezek 140
III. zvezek 150
3 KNJIGE SKUPAJ 375

V krempljih inkvizitorje 130
V robstvu (Matičič) 125
V gorskem katoju 35
V oklopnjaku okrog sveta: 1. del 90
2. del 90
OBA SKUPAJ 180

Veliki inkvizitor 1
Vera (Waldova), broš. 35
Vojska na Balkanu, s slikami 25
Vrtnar, (Rabindranath Tagore), trd. vezano 75
broširano 60

Volk spokornik in druge povesti 1
trd. vezano 125
Višnjega repatica, roman, 2 knjigi 130
Vojni, mir ali poganstvo, 1. zv. 35
V pusti je šla, III. zv. 35
Valentin Vodnika izbrani spisi 30
Vodnik svojemu narodu 25
Vodnikova pratika I. 1927 50
Vodnikova pratika I. 1928 50
Vodniki in preporki 60
Zmisl smrti 60
Zadnje dnevi nesrečnega kralja 60
Za kruhom, povest 35
Zadnja kmečka vojna 75
Zadnja pravda, vez. 70
Zgodovina o nevidnem človeku 35
Zmaj iz Bone 70
Življenje slov. trpinca, izbrani spisi Alešovec, 3. zv. skupaj 150

Zlatokopi 20
Ženi naše Koprnele 45
Zmote in konec g. Pavle 45
Zlata vas 50

Zbirka narodnih pripovedk: I. del 40
II. del 40
Znamenje starih (Doyle) 50
Zgodovinske anekdote 30
Z ognjem in mečem 3
Zločin in kazen: I. in II. zvezek 1
vezano 125

Zgodbe Napoleonskega bojazarja 60
Zgodbe zdravstva Musnika 70
Zlati pantar 90
Zvestoba do groba 150

ZBIRKA SLOVENSKE POVESTI
1. zv. Vojvodin ali poganstvo 35
2. zv. Hudo broširano 35
3. zv. Vse povesti 35
4. zv. Povesti in slike 35
5. zv. Student naj bo. — Na vsakdanji kruh 35

SPISI ZA MLADINO

(GANGL)

2. zv. trd. vezano. Pripovedke in pesmi 50
3. zv. trd. vezano. Vsebuje 12 povesti 50
4. zv. trd. vezano. Vsebuje 8 povesti 50
5. zv. trd. vezano. Vsebuje 10 povesti 50

IGRE

Beneški trgovec, Igrakaz v 5. dejanju 60
Cryan de Bergerac, Herična komedija v petih dejanjih. Trd. vezano 170

Edela, drama v 4. dej. 60
Gospa z morja, 5. dej. 75
Lokalna železnica, 3. dej. 50
Marfa, Semelj v Richmondu, 4. dejanja 30
Ob vojski. Igrakaz v starih slikah 30
Tončkovne sajne na Mildavšev večer, Mladinska igra s petjem v 3. dejanjih 60

R. U. R. Drama v 3. dejanjih s predigro, (Čapek), vez. 45
Revizor, 5. dejanj, trd. vezano 75
Veronika Deseniška, trd. vez. 150
Za križ in svobodo, Igrakaz v 5. dejanjih 35

Ljudski oder:
4. zv. Tihotaper, 5. dejanj 60
5. zv. Po 12 letih, 4. dejanja 60

Zbirka ljudskih iger:
3. snopič. Mlin pod zemljo, Sv. Neža, Sanje 60
14. snopič. Vestalica, Smrt Marije Device, Marijin otrok 30
14. snopič. St. Boštjan, Junaska dedica, Materin blagoslov 30
15. snopič. Turki pred Dunajem, Fabjola in Neža 30
20. snopič. Sv. Just; Ljubezen Marijinega otroka 30

PESMI in POEZIJE
Akropolis in Piramide 80
broširano 80
Ažalč, trd. vez. 1
Balade in romane, trd. vez. 125
Bob za mladi zob, trd. vez. 40
Kraguljčki (Uta) 65
trd. vezano 80
Moje obzorje, (Gangl) 125
Narcis (Gruden), broš. 30
Primorske pesmi, (Gruden), vez. 35
Slutne (Albreht), broš. 30
Pohorske poti (Glaser), broš. 30

Oton Zupančič:
Sto ugank 50
Vijolica. Pesmi za mladost 60
Zvončki. Zbirka pesni za slovensko mladino. Trd. vezano 90
Zlatorog, pravljice, trd. vez. 60
Slovenska narodna lirika 60

MEŠANI IN MOŠKI ZBOR
Prilo

KRATKA DNEVNA ZGODBA

Frank Troha:

SPOMINI IZ ZLATIH DOBRIH ČASOV

Čas hiti s svojo brezkončno brzino naprej, nam pa ostavlja večje in žalostne spomine na prošle dni. Dan za dnevom, leto za letom, nam nepretrgoma prinašajo razne novosti mnogo veselja, toda tudi mnogo gorja in razočaranja. Nastopijo dobri časi, vse se jih veseli in vse je zadovoljno. Naenkrat pa kolo časa zasuje in nastanejo slabi in težki dnevi.

Spomnil sem se vojnih dni leta 1917-1918. Tedaj sem bil zaposlen kot premogar pri "mami družbi Pittsburgh Coal Co. v naselbinu Imperial, Pa. Delalo se je s polno paro, kdor ni hotel delati, je bil prištet k mlačnemu, ki noče pomagati Zdr. državam k zmagi nad Nemci.

Po vstopu Združenih držav v vojno je vojni departament izdal, vsakovrstne letake v propagando in vspodbudo za vojno. V označenih letakah so najbolj vspodbujali premoganje ter so jih imenovali prave vojnike. Dva taka letaka, hranim še sedaj za spomin. Na enem stoji drug poleg drugega, vojak v svoji popolni opremi, poleg njega pa zamazan premogar, istotako s svojim potrebnim orodjem ter svetilko na kapi. Spodaj stoji zapisano z velikimi črkami: "Rov naj da več premoga! Premogarij stojte na strani vojakov in strelnih jarkih in jim pomagajte do zmage". Drugi letak je pa za navdušenje tužerodcev, katere pozivajo, naj v dobri veri sodelujejo z ostalimi Američani ter primorejo do zmage. Nato pa sledi več imen vsakovrstne narodnosti, pod katerimi je tudi z velikimi črkami zapisano: — "All Americans".

Poslovodja rova, v katerem sem bil zaposlen, je dal napraviti in postaviti veliko tablo pred vhodom v rov, na katero je vse tiste zapisoval, kateri kateri niso hoteli vsak dan delati. Kdor ni stalno delal, je bil mlačnež in njegovo ime je prišlo na tablo. Ako ga je kateri v nedeljo malo preveč potegnil ter je v ponedeljek imel mlačka in ni mogel na delo, je bilo še istega večera zapisano na tabli pred rovom njegovo ime in opomba, da je bil pijan. Razume se samo po sebi, da tudi slovenskih imen ni manjkalo na označeni tabli!

Na splošno je pa skoro vsak rad delal, ker se je dobro zasluzilo. Izplačila vsakih štirinajst dni so se vrtila nekako okoli sto dolarjev in več. Denarja je bilo kot plev. Vse je bilo pa tako izvrstno izpeljano, da je tudi denar gnil kot plevel. Vsakovrstne okolščine so se vrstile okoli premogarjev, da si je najzadnje malokdo kaj prihranil.

Nekega dne se je vršila velika propaganda za vojno. Na širokem prostoru v naselbinu je bil postavljen visok oder ter lepo okinčan. Zvečer se je zbralo na tisoče ljudi okoli odra, na odru so bili pa razni govorniki. Imeli so vspodbujalne govore in kričali, da je njih glas odmeval po vsej okolici. Najbolj so mi v spominu ostale besede, ki jih je eden izmed govornikov izrekel:

— Premogarij, požurite se, nakopljite premoga več kot morete. Premog je potreben kakor municija. Brez premoga ne morejo tovarne obratovati, vlaki in parniki ne morejo voziti. Premog nam je nad vse najbolj potreben. Zato pa, več ko nakopljete premoga, bolj radujete smrtne udarce sovražnim silam. S tem ko zasajate lopato v premog in ga nakladate, tepete kajzerja po glavi.

Zadnje se mi je tako smešno zdelo, da se nisem mogel zadržati, da se ne bi na glas zasmel, kakor tudi več navzočih.

Premogarij smo sami sebe tolkli po glavah, sami smo občutili udarce na glavah od kamenja, ki nam je na glave padalo. Kajzer je pa sedel pri lepo obloženi mizi z najboljšo pijačo in jedajo ter z drugimi mogotci pregledoval vojne mape in meril v njih, koliko so Nemci napredovali. On je v duhu zasledoval, kako se je vojna črta raztezala in kakšen je bil uspeh na eni ali drugi strani. To se opazi v filmu, "Na zapadu nič novega".

Torej tiste čase, ki so se ono stran Atlantika milijonski narodi klali med seboj in so na njih račun bogateli ameriški kapitalisti, smo mi imenovali, zlate dobre čase! Ako smo jih bili upravičeni tako imenovati, naj si vsak po svoje tolmachi. Resnica je, da je še mnogo ljudi na svetu, ki verjamejo, da vojna mora biti in da vojna tudi blagostanje prinaša. Kdor je pa tega mišljenja, naj le gre svojo pot, dokler ga pamet ne sreča.

Ko so bile izdane ameriške vojne zadolžnice, je ravnatelj rova v okrožju Imperial doline celo sam lažil v rovu od premogarja do premogarja, jih nagovarjal ter vspodbujal, naj vsak kupi več ko more vojnih zadolžnic. S tem pomore do zmage in se pokaže kot resničen patriot. Razume se, da je vsak rad storil svojo dolžnost, ako je le mogel ter prisložitl državni na pomoč. Jaz sem jih bil vzel za tristo dolarjev, bil sem še samec ter sem lahko pogrešal omenjeno svoto ter čakal časa, ki bom lahko zadolžnice zamenjal za pravi denar.

Rovi so obratovali s polno paro. Novi rovi so se odpirali ter se pojavljali kakor gobe po dežju. Premog se izvažal na dan ter ga gramadili na kupe, kot v strahu, da ne bo vojne nikoli konec. Na enkrat se je pa vse tako čudno in iznenadenno zasukalo in izpremenilo, da se nam niti sanjalo ni.

Nastalo je premirje, vojne je bilo konec, koncem vojne pa tudi konec premogarskih zlatih časov. Vsak dan manj dela, nič več se ni zapisovalo imena mlačnežev na tablo pred rovom, katero je pa poslovodja kmalu odstranil, kajti vsak je lahko doma ostal za vedno, ako je hotel ter se mu ni bilo treba več nič bati. V bližini so neki rovi zaprili, brezposelni rudarji so se nagnali v rov na Imperialu, toda dela ni bilo dovolj. Izplačila vedno manjša, prihranki so se začeli

li krajšati, vsak je začel v strahu misliti na bodočnost. Kdor je znal preteklost izkoristiti, je bil zadovoljen, kdor je zamudil, ni mogel več popraviti. Dobri časi so odšli v deveto deželo in ni jih bilo več nazaj.

Mnogim premogarjem so v kratkem času pošli prihranki, večina so si bili pa sami krivi. Ko so premogarij prejeli mastna izplačila so se dan za dnem pojavljali razni izkoriščevalci in spekulanti. Vsakovrstne stvari so bile napredaj in sicer za visoko ceno, mnogo jih je sedlo na limanice brezutnim oderuhom in vse to se ni dalo več popraviti. Izgubljeni denar se ni dal več nazaj preklicati.

Kateri smo imeli vojne zadolžnice, smo se pogovarjali, da jih ne bo mogoče obdržati toliko časa, da bi zanje dobili polno ceno. Večina jih je kmalu prodala z izgubo. Ko sem jaz omenil nekemu Amerikancu, da to ni bilo prav, ko so jih prodajali delavcem, ki jih ne bo mogel obdržati in da jih imam sam za tristo dolarjev, je kar zasijal od začudenja ter mi rekel: — Ti si srečen ki jih imaš, ali jaz pa nimam ne zadolžnic ne denarja.

Pa takih je bilo več kot omenjeni Amerikane, torej se razume, kako so znali nekateri premogarij čuvati težko prislužen denar.

Črni dnevi so začeli prihajati, o dobrih zlatih časih, ni bilo več duha ne sluha. Z vsakim dnem slabše, pretekali so meseci in leta in tako smo prišli do sedanjih svetovne krize.

Sedaj se pa poglobimo in posezimo nazaj v pretekla leta in sprevideli bomo, da je vse podobno velikemu svetovnemu ciklusu. In tudi prepričali se bomo, kdo je najbolj nevhaležno plačan.

Naši nekateri postavodajci in višji uradniki v Washingtonu, so vse hote ali ne hote pozabili, kar so nekoč govorili in jim ni nič več mar. Zato je nadvse najbolj žalostno, ko tako odlične osebe več stvari pozabijo, katere se ne bi smele pozabiti.

Premogarja, ki so ga v vojnem času naslikali poleg vojakov ter ga postavili v vrsto poleg bojevnikov, od katerih je bila odvisna zmaga, hočejo sedaj postaviti med staro šaro ter jim ni več nič mar, kako potreben je bil premogar v vojnem času.

Tužerodce, ki so jih v vojnem času postavili med ostale Američane ter so rekli da so "All American" brez oziroma kakšne narodnosti je kateri, bi pa najraje vse polovili ter jih poslali odkoder so prišli.

Ko se bi vse tako zgodilo, bi bili tudi vsi slopocentneži zadovoljni, za katere v vojnem času ni niti vrag vedel.

ŽELIM ZVEDETI za naslov JOZEFA KRUPUTHACKER iz Carigove. Pred leti se je nahajal v Penna. Prosim rojake, če kdo ve zanj, da mi sporoči, ali naj se sam oglasi, ker poročati mu imam važne novice iz starega kraja. — Louis Zlogar, Box 487, Steelton, Pa.

Slovensko Delavsko Podporno Društvo, ink. (Slovenian Workmen's Benevolent Society, Inc.) NEW YORK, N. Y.

ODBOR
Predsednik: MIHAEL PIRNAT, 660 Seneca Ave., B'klyn, N. Y.
Podpredsednik: VICTOR KOBILCA, 1720 Gates Ave., B'klyn, N. Y.
Blaginik: LOVRENC GIOVANELLI, 1825 Catalpa Ave., B'klyn, N. Y.
Zapisnikar: FRANK PADAR, 34 Evergreen Ave., B'klyn, N. Y.
Nadzorniki: I. FRANK CERAR, 1829 Woodbine St., B'klyn, N. Y. II. FRANK KOŠAK, 2373 Catalpa Ave., B'klyn, N. Y. III. JOHN KRIŽEL, 1822 Linden St., B'klyn, N. Y.

DRUŠTVO OBSTOJI SE-LE 12 LET IN IMA V BLAGAJNI OKROG DEVET TISOČ DOLARJEV

Društvene seje se vrše vsako drugo soboto v mesecu v društveni dvorani 261 St. Nicholas Ave., Brooklyna, N. Y. — Rojaki in rojakinje v New Yorku in okolici zavarujte se za slučaj bolezni ali nesreče. Iz okolice od 25 do 50 milj se sprejme člana, če je v okrožju 5 milj že 5 članov. Za natančna pojasnila se obrnite na katerega zgoraj omenjenih odbornikov.

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE—Jugoslav Bureau

DRŽAVLJANSTVO TUJERODCEV.

Vzlie večjim stroškom za naturalizacijo in mnogim težkočam, ki se stavijo prosilec za državljanstvo, ljudsko štetje od aprila leta 1930 pokazuje, da 68.1 odst. tujerodcev v tej deželi je imelo prvi ali drugi državljanski papir.

Podatki ravnokar izdani od cenusovega urada pokazujejo, da naturalizacija tujerodcev napreduje z veliko brzino. Ako primerjamo to s podatki ljudskega štetja od leta 1920 vidimo, da se je število naturaliziranih tujerodcev povečalo za 11.6%, število deklarantov (onih s prvim papirjem) za 0.4%, dočim se je število tujerodcev zmanjšalo za 9.8 odstotkov. Istočasno ljudsko štetje ne le zavrača večkrat ponovljeno trditev, da inozemci vedno ostajajo inozemci, ampak tudi pokazuje, da trditve, češ, da imamo v svoji sredini "na milijone" nezakonito prišli inozemcev, nima nikake podlage. Vsega skupaj je ljudsko štetje našlo malo več od 3,767,000 inozemcev, ki niso sploh storili nikakega koraka v svrhu naturalizacije. Izmed teh mnogi so si vzeli prvi papir, odkar je bilo izvedeno ljudsko štetje. Dne 1. aprila 1930 so "inozemci" tvorili le 3.08% vsega prebivalstva Združenih držav.

Skupno tujerodno prebivalstvo belega plemena je po zadnjem ljudskem štetju znašalo 13 milijonov 366,407, kar predstavlja 10.9% vsega prebivalstva Združenih držav. Od tega števila 7,859,000 ali 58.8 je bilo naturaliziranih, skoraj 1,247,000 je le imelo prvi papir (9.3%). Nekaj čez 3,787,000 ali 28.3% tujerodcev ni imelo niti prvega papirja, dočim glede skoraj pol milijona se ni ustanovilo, dali so državljani ali ne.

PROBLEMI PRISELJENCA.

Vprašanje: Prišel sem v Združene države leta 1913 in od tedaj živim vedno tukaj. Nisem se preprij nikdar brigal za državljanske papirje, ali v zadnjem času sem vložil prošnjo za prvi papir in odvrnilo so mi, da ne morejo najti podatkov o mojem prihodu. Jaz sem se potrudil, da bi se našel moj prihod, ali iz zapiskov parobrodniških društev ni bilo mogoče najti ničesar. Bržkone moje ime je bilo krivo zapisano. Nekdo mi je rekel, da bi se to dalo poravnati za debel denar. Kaj bi stalo, da se uredi?

Odgovor: Strošek za prošnjo, da se registrira prihod, znaša \$20. Poleg tega so mali stroški za izpolnitev prošnje. Čim se prihod registrira, se prav zlahka dobi prvi papir.

Nedoletni otroci naturaliziranih državljanov.

Vprašanje: Sem bil naturaliziran leta 1929. Imam sina, ki je sedaj 20 let star, pa stanuje v starem kraju. Ali bi mogel priti vsak čas v to deželo kot ameriški državljan?

Odgovor: Vaš sin ima pravico do ameriškega državljanstva po Vas, ali le pod pogojem, da je zakonito pripuščen v Združene

Manj inozemcev na deželi.

Človek bi mislil, da tujerodec, ki živi na deželi, ima več sitnosti in težav s pridobivanjem državljanstva, kot oni, ki stanuje v mestu, in ima vse potrebne urade in informacije na razpolago. Nasprotno temu ljudsko štetje dokazuje, da tujerodec, ki živi na deželi, postanejo državljani v večjem obsegu, ko oni, ki živijo v mestih. Od tujerodcev, živčih v mestih, je bilo 57.7% naturaliziranih, dočim to razmerje na deželi je znašalo 68.8%.

Tujerodci po državah.

Največje število tujerodcev se nahaja v treh srednje-atlantskih državah. Od 3,192,000 tujerodcev v državi New York, 54.9% je bilo popolnoma naturaliziranih, od 1,233,000 tujerodcev v Pennsylvaniji 62% in 844,000 v New Jersey 57.3%.

V vzhodno-severni skupini držav bilo je 1,218,158 tujerodcev v Illinoisu, od katerih je bilo 64.8% naturaliziranih. Sledeče številke za državo Michigan so zanimive, z ozirom na tamošnji registracijski zakon: Od 840,268 tujerodcev v državi Michigan 51.8% je bilo naturaliziranih (napram 47.8% v l. 1920); 16.9% je imelo prvi papir, in le 26.7% je bilo inozemcev.

(Najvišje razmerje naturaliziranih je bilo med tujerodeci v zapadno-severni državi: od 67.2 odstotka v državi Missouri do 76.3% v Kansasu in 82.4% v severnem delu te države.

Na drugi strani v treh izmed newenglandske skupine držav, namreč Maine, Vermont in Connecticut, kakor tudi v državi West Virginia, le manj kot polovica tujerodcev je imela ameriško državljanstvo.

države in začne tukaj bivati, predno dovrši svoje 21. leto starosti. Do tedaj on sme priti v to deželo izven kvote in postati takoj po prihodu ameriški državljan. Ta pravica pa preneha, ako ne pride sem, predno doseže 21 leto.

Kdaj zastara davčni prestopok?

Vprašanje: Ako kdo umre brez obtožbe, ker ni pravilno plačal dohodninskega davka v l. 1921? Odgovor: Po davčnem zakonu nikdo ne more biti obsojen radi davčnega prestopka, ako ni obtožen v roku treh let po kršitvi zakona.

Delež žene po zapuščini?

Vprašanje: Ako kdo umre brez oporoke, kako se zapuščina razdeli med ženo in otroke?

Odgovor: V večini držav vdova po možu, ki je umrl brez oporoke, podeduje tretino nepremičnin in polovico osebne imovine pokojnika. Otroci dobivajo enak delež na ostalem.

Neke ameriške mere.

(Vprašanje: Kaka je razlika med merami, ki se rabijo tukaj za tekoče in suhe količine?)

Odgovor: Takozvane suhe mere so: 2 pajnta enaka 1 kvartu, — z kvartov je en "peck", 4 "pecks" en bušel.

Tekoče mere pa so: 4 "gills" tvorijo en pajnt, dva pajnta en kvart, 4 kvarti en galon, 31 in pol galona en sod.

SPRAVLJEN DENAR UKRADEN

CHICAGO, Ill., 7. oktobra. — Mrs. Antonette Lulinski, stara 68 let, je bila vsled propadanja bank v takem strahu zaradi svojega denarja, da je dvignila iz banke svoje prihranke v znesku 13 tisoč dolarjev in jih spravila v kleti svojega stanovanja. Nato je šla v Michigan k svojim sorodnikom. Ko se je vrnila, denarja ni bilo več.

Nesreča ne počiva!

Tudi smrt ne. Podvrženi ste eni ali drugi vsak dan. **KAJ STE PA STORILI ZA SVOJO OBRAMBO IN ZA OBRAMBO SVOJIH OTROK!**

Ali ste že svarovali za slučaj bolezni, nesreče ali smrti? Ako ne, tedaj pristopite takoj k bližnjemu društvu Jugoslovanske Katoliške Jednote. Naša jednota plačuje največ bolnišniške podpore med vsemi jugoslovanskimi podpornimi organizacijami v Ameriki. Imovina znaša nad \$1,100,000.00, članstva nad 20,000. Nova društva se lahko ustanovijo v Združenih državah s 8 člani. Pristopnina prosta. — Berite najboljši slovenski tednik "Novo Dobo", glasilo JSKJ. Pišite po pojasnila na glavnega tajnika, Joseph Pishler, Ely, Minn.

"BANK OF ENGLAND"

Največji in najvažnejši denarni zavod na Angleškem je "Bank of England", ki je sicer zaseben zavod, igra pa vlogo angleške narodne banke, ki ima pravico tiskati papirnat denar.

To banko je ustanovil l. 1694. škotski finančnik William Paterson. Za početni kapital so zložili trgovci 1 milijon in 200,000 funtov šterlingov. Od te svote je nova banka takoj posodila državi 1 milijon funtov po 8 odstotkov; Anglija se je nahajala namreč tudi takrat v hudi finančni stiski. Za to državi izkazano uslugo pa je dobila banka pravico izdati za 1 milijon funtov papirnatega denarja.

Nova banka pa je naletela takoj po svoji ustanovitvi na hude nasprotnike, ki so celo vladno neprestano hujskali proti njej. Vlada pa ni mogla banki prav do živega, ker je vedno rabila denar, a tega ni mogla dobiti nikjer druge, kakor pri novi banki. Ta je državi vedno posojala denar, za to pa je dobivala vedno nove privilegije.

Angleška narodna banka pa se ni zvala le braniti pred svojimi nasprotniki, ampak jih je znala tudi napadati. Najbolj nevarna njena tekmovalka je bila v 18. stoletju Child Banka, ki je hotela "Bank of England" za vsako ceno uničiti. V ta namen je Bank of England pokupila vse čke in zadolžnice Child Banke, hoteč jih kasneje enkrat vse naenkrat predložiti Child Banki v izplačilo. Tak manever bi bil za Child Banko lahko usodepoln. Toda tudi gospodje pri Child Banki niso bili ravno od večera in so manever opazili. Pomoč so našli pri neki vojvodinji, ki jim je dala pod roko ček za 700,000 funtov, glaseč se na Bank of England. In ko so oni od Bank of England nekega dne res prinesli k svoji nasprotnici kup čekov in zahtevali izplačilo, so jih nasprotniki izplačali s čekom vojvodinje, torej z lastnim denarjem Bank of England.

L. 1780, pa so banko napadli politični demonstranti. V banki so pa pravčasno zvedeli, kaj se kuha in so se pripravili na odpor. Hitro so oborožili vse uradnike in tudi ne-

BUTLER 30 LET PREDSEDNIK VSEUČILIŠČA

Dr. Nicholas Butler je danes dokončal svoje trideseto leto kot predsednik Columbia vseučilišča v New Yorku. Dr. Butler je bil leta 1901 imenovan za začasnega predsednika, ko se je tedanji predsednik Seth Low odpovedal službi, da je kandidiral za newyorškega župana. Naslednje leto pa je bil dr. Butler imenovan za predsednika.

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem posla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnove. —

Uprava "G. N."

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaša članstva, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Vsakovrstne KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHELSEA 3878

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

ČAKAM TE!

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
Za Glas Naroda priredil G. P.

35

(Nadaljevanje.)

Z Gabrielo Naumovo si je redno dopisovala. In četudi ta pisma niso vsebovala nič posebnega, je Andrej vendar občutil neko nezadovoljnost. Zdelo se mu je, da se mu zaradi teh pism njegova žena vedno bolj odtuja. Njeno srečanje z njenimi prejšnjimi prijatelji ji ni prineslo nič dobrega.

Nekega dne zopet pride veliko, sivo pismo. Silva ga prebere, nato pa ga molče ponudi možu.

— Silva, to pa vendar ne gre, pogledj —

Globoka brazda se je pokazala med njenimi obrvi.

— On, Andrej, s samim premišljevanjem človek ne pride nikamor. Zakaj ne bi moglo tako biti? Ako me Gabriela in njena mati tako ljubeznivo povabite, potem ne morem odkloniti.

Ostro jo pogleda.

— Silva, to povabilo za tebe ni nepričakovano; to je bilo že prej vse sklenjeno.

— Ali je to tako težko razumljivo? Ako mislim, da bom s posredovanjem Naumovih dosegla spravo s svojimi stariši? Grofica upa, na to. In kot pravi, mama je tako potrta.

Andrej nekaj trenutkov molči. Njegov pravični čut mu je rekel, da Silvi iz tega vzroka ne sme braniti. Nekočrat pa ga zgrabi ljuta bojazen — prime Silvo za roko.

— Silva, saj me ne boš zapustila?

— Toda, Andrej, ali si neumen? Kako prideš na to misel? — In lahko se mu smeje. No, na to, Bog ve, da ni mislila.

Andrej si z roko potegne preko čela, kot bi se zbudil iz mučnih sanj.

— Oprostite mi, draga moja! Toda ti nisi več stara moja Silva! Nekaj mi prikrivaš.

— Ne, Andrej, ničesar nimam, kar bi ti morala prikrivati. Še dobro, da nisem govorila s teboj o mojem hrepenenju po očetovi hiši, — samo da sem te obvarovala bolečin. Mogoče bi te žalostilo. Gotovo si moreš misliti, da so moje misli pogosto v Darwizu. Ti pa pri tem ne boš prav nič prikrivaš in ostaneš moj Andrej. — S svojim stariim zapeljivim nasmehom ga pogleda; njegova bojazen za njo jo je vendar ganila.

— Ali je to res, Silva? — In njegove ljubeznive oči so skušale brati misli z njenega obraza. Silva se ga oklene in poljubi v svoji stari strastni navadi.

— Ali loviš muhe, Andrej? Saj vendar samo tebe ljubim. Toda svoje stariše bi vendar rada še enkrat videla. Grofica Naum bo vse uredila.

Proti temu se Andrej ni mogel upirati, dasiravno ga je njegov čut svaril. — Ničesar ne rečeš, Andrej? Vprašala bova Klaro.

— Silva, ali si o tem ž njo že govorila?

— Še ne; saj je ne vidim več. Komaj pride domov, pa zopet odpušča. Škoda! Ako bi bile žene tvojih tovarišev vse take kot je ona, bi bilo za mene lahko. Kajti Klara je v resnici dama, je to, kar se potem imenoma razume — do nje imam vse zaupanje. — Njene besede so ga napolnile z veseljem.

Klara — prijeten poletni večer, ki človeka objame z mirno čarobnostjo, na kateri bi se odpočel po viharjih in naporih dneva — to silko mu je vedno zbudila s svojo mehko ljubeznivostjo in lepoto. Ako bi Silva imela le en del njene praktične, gospodinske sposobnosti in pregleda — bil bi najsrečnejši mož!

Zvečer pride Klara "samo za par minut", kot je rekla z izgovorom, da ima še mnogo opravila, kajti mati ima zanje še mnogo dela pripravljenega. Toda videti je morala, kako se ima Andrejček.

S seboj je prinesla funt čokolade, za Silvo pa veliko škatljo sardin. Njen oče je ravnokar prejel veliko pošiljatev od neke neznane tverke. Hotel je vedeti, kako sodbo izrekla Silva, predno pošlje kako večje naročilo. Sardine so bile dobre in Silva jih pohvali.

Klara je imela tako lepo navado, da je rada dajala darila in s tako prijaznostjo, da se nikdo ni mogel protiviti, temveč je kar sprejel. Andrej je v svoji mehki občutljivosti čutil, da jim hoče Klara s tem pomagati, Silva pa ni imela nikakih pomislekov, temveč je Klarina darila rada sprejemala.

Gospica Klara, prosim, preberite to pismo in mi odkrito povejte svoje mnenje. — Silva ji ponudi Gabriolino pismo in jo radovedno pogleda, medtem ko Klara bere — ali naj grem?

— Ali je to potrebno še kako vprašane, gospa Silva? — pravi Klara živahno. — Na vsak način! Prvič je za otroka zaradi njegovega kašlja potrebno, da izpremeni zrak. Boste videli, kako naglo se bo razvedril. In potem: kdaj se vam bo zopet nudila taka prilika, da se pogovorite z vašimi stariši in jim pokažete svojega sinčka?

Zmagoslavno pogleda Silva svojega moža.

— Vidiš, Andrej? Pomislite, Klara, moj mož ni hotel o tem obisku ničesar vedeti.

— Toda, gospod doktor; zdaj še pomišljate? Ako bi bilo mogoče, bi morala gospa Silva že jutri odpotovati! — Klara je bila vsa v ognju.

— Kje pa ostanem jaz? — vpraša Andrej z nekoliko trpkim glasom.

— Služkinja je vendar tukaj, Andrej! — reče Silva, — in Klara bo tudi prišla večkrat pogledat.

Klari postane vroče. Vsa kri ji je šnila v glavo.

— Žal, da ne morem, gospa Silva, — odvrne Klara, — prihodnji teden se zopet odpeljem k teti. Ne more me več pogrešati. Toda moja mati bo rada pogledala pri gospodu doktorju in bo tudi pazila na to, da bo gospod doktor zvečer točno ob desetih prihajal domov, — pristavi, želeč se malo pošaliti.

Silva se smeje.

— Ako bi vaša gospa mama bila tako dobra, potem vem, da je v dobri oskrbi.

Silva je bila vesela, da je v Klari našla dobro zagovornico za svoj obisk. Tako, ko je Silva odgovorila na Gabriolino pismo in povabila hvaležno sprejela, je pričela pripravljati svoje stvari, pri katerem delu ji je Klara pomagala. Misel na to, da bo videla svoj dom, svoje stariše, je Silvo zelo oživilo — mogoče bi prišlo do sprave. Kako lepo bo potem njeno življenje!

Pred Klaro se ni sramovala povedati, ji vse; nasprotno, potrebo je čutila, olajšati si srce in prepričana je bila, da bo otrok mahoma pridobil srca starišev.

Na Silvino željo jo je Klara spremila na železniško postajo. In ni mogla razumeti, zakaj stoji Andrej resnega obraza pred železniškim vozom. Ali je tako zelo občutil ločitev od svoje ljubljene žene?

Toda Silva ni mogla vedeti, kaj se godi v Andrejevem srcu, ko je Silva v razboritem razpoloženju še enkrat z roko zamahala iz voza.

Imel je občutek: zdaj gre v pogubo, ona, ki je bila sreča in veselje njegovega življenja. Kakorhitro pride v dotiko s svojimi ljudmi, bo za njega izgubljena. Poznal je njeno mehko, neodločno, popustljivo naravo, ki je bila dostopna vsem vplivom — in vplivi, katerim je šla nasproti, so bili močni in njemu sovražni.

Negotova bojazen je težila njegovo srce in žalostno je gledal v bodočnost.

Kot v sanjah je živela Silva — tam gori je bil grad Darwiz. Videla je park, oni prijazni in zaupljivi park, videla ga je skozi okno svoje sobe.

Niti besede ni mogla izpregovoriti in Gabrieli je padla okoli vratu, ko ji je odkazala to sobo.

S kako skrbno ljubeznijo in brigo so jo sprejeli! O, kako prijeten je bil ta odpočitek, ta obnovljena razvajenost!

(Dalje prihodnjic.)

ŽENA, KI JE BILA MOŽ

V draždanski bolnišnici je umrla Lili Elve, po rodu Danka, čije življenje je bilo eno najbolj čudni na svetu. Lili Elve ni bila namreč nihče drugi nego znameniti danski slikar Einar Wegener, ki ga je prof. Warne-Kross pred nekoliko meseci z operacijo spremenil v žensko oziroma ga vrnil njegovemu pravemu spolu.

Wegener je prišel kot deček na svet, vsaj njegova okolica in odravniki so ga smatrali za dečka. Kazal je pa že v zgodnjih letih povsem nedeške lastnosti. Tovarišje z drugimi dečki se je izogibal, igral se je najrajši z lutkami in drugimi dekličjimi igračkami.

Ko je odrasel, je postal slikar in sicer tako dober, da mu je celo Francoška akademija podelila veliko zlato častno darilo. Seznanil se je z mlado slikarico, ki je postala pozneje njegova žena. Njiju zakon je bil na zunaj srečen, vezalo ju je globoko prijateljstvo brez vsakega nemihih odnošajev tudi po poroki. Wegener je svoji ženi razkril skrivnost svojega življenja, to namreč, da se ne čuti moškega, temveč ženske.

In ženska ga je razumela. Postal je nje model in njene slike so podčrtavale ženski element v njegovi postavi. Wegener ni bil niti trenutke srečen. Neprestano ga je mučilo to, da mu je kot ženski, za kar se je čutil, določeno igrati vlogi moža. Na skrivaj je že nosil obleke svoje žene in je izjavljal, da mu svila in čipke povzročajo posebno veselje in da neprestano sanja o ženskem lišpu. Seveda je ta razdvojenost vplivala tudi na njegovo umetniško delo. Ko so se ji končno pridružile še telesne bolečine, je sklenil, da si poišče zdravniško pomoč.

Obiskal je najboljšo francosko in nemško specialiste, eni so se mu smejali, drugi so mu priporočali zdravnika za živčne bolezni. V nekem pariškem sanatoriju so ga zdravili celo kot — blaznika. Končno se je seznanil z draždanskim zdravnikom prof. Warne-Krossom, ki ga je natančno preiskal in mu potrdil, da je res bolj ženska nego moški. Z operacijo, je rekel, bi se dala stvar urediti, toda ta operacija bi lahko imela tudi nevarne posledice. Wegener je tvegaj — nekoliko tednov je prebil v bolnišnici v odelku prof. Warne-Krossa, ostavil jo je kot 35 letna elegantna dama.

Profesor je izvršil na njem celo vrsto operacij — in stvar je uspešna naravnost nepričakovano dobro. Ves svet se je čudil.

Takoj po ozdravljenju se je Wegener tudi v svojih oblačilih spremenil v žensko, nadel si je ime Lili Elve, za kar so mu oblasti izrečno dale svoje dovoljenje in opustil je — slikarstvo, za katero je izgubil mahoma vsako zanimanje. Predal se je umetniški obrti in je posebno rad izdeloval lučne snčnike. Njegov raven so ločili, toda njegova prejšnja žena mu je ostala zvesta prijateljica in je z njim živela v istem stanovanju kakor ženska z žensko.

Pred kratkim so ga znova obšle bolečine. Odšel je spet spet k prof. Warne-Krossu, a je pred nekoliko dnevi nepričakovano umrl. Draždanski sodišče je odredilo avtopsijo njegovega trupla in sodni medicini bodo morali odgovoriti na dve vprašanji: 1. Ali je bila operacija neposredno kriva njegove smrti? 2. Ali je umrl slikar Einar Wegener ali pa izdelovalka lučnih senčnikov Lili Elverjeva?

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASNI PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTINO VRED

\$2.50

ONL, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA "GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE, GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

216 West 18 Street

New York, N. Y.

OSEBNO VODENI
BOŽIČNI
IZLETI V
JUGOSLAVIJO
na najhitrejših parnikih
EUROPA
6. DECEMBRA
BREMEN
16. DECEMBRA
Za podrobna vprašanja lokalni agenti ali
NORTH GERMAN LLOYD
57 Broadway New York

sledice. Wegener je tvegaj — nekoliko tednov je prebil v bolnišnici v odelku prof. Warne-Krossa, ostavil jo je kot 35 letna elegantna dama.

Profesor je izvršil na njem celo vrsto operacij — in stvar je uspešna naravnost nepričakovano dobro. Ves svet se je čudil.

Takoj po ozdravljenju se je Wegener tudi v svojih oblačilih spremenil v žensko, nadel si je ime Lili Elve, za kar so mu oblasti izrečno dale svoje dovoljenje in opustil je — slikarstvo, za katero je izgubil mahoma vsako zanimanje. Predal se je umetniški obrti in je posebno rad izdeloval lučne snčnike. Njegov raven so ločili, toda njegova prejšnja žena mu je ostala zvesta prijateljica in je z njim živela v istem stanovanju kakor ženska z žensko.

Pred kratkim so ga znova obšle bolečine. Odšel je spet spet k prof. Warne-Krossu, a je pred nekoliko dnevi nepričakovano umrl. Draždanski sodišče je odredilo avtopsijo njegovega trupla in sodni medicini bodo morali odgovoriti na dve vprašanji: 1. Ali je bila operacija neposredno kriva njegove smrti? 2. Ali je umrl slikar Einar Wegener ali pa izdelovalka lučnih senčnikov Lili Elverjeva?

ZARADI SAHARINA IN TOBAKA

Vabljava so prepovedana pota, zlasti pa je vabljivo tihotapstvo. Vse to velja v podvojeni meri za onega, ki je revež in zaslužka nekako potreben. Tak človek seveda ne vpraša, kaj se sme in kaj ne, kakšna kazen ga čaka in kakšen bo sploh konec.

Menda pa vse to ne drži popolnoma za Pošnik Franceta, zakaj bi je zaradi tatvine in zaradi razpečavanja ukradenega blaga že parkrat kaznoval. Moral je tedaj vedeti, kakšne posledice ga čakajo. In vendar ni okleval prav nič, ko se mu je nekega dne približal prijatelj Stanko, ki je od vojakov pobegnil in se skrival po gozdovih. Prišel je Stanko k Francetu in mu razodel načrt, kako bosta lahko oba nekaj zaslužila. Stanko bo šel na Koroško ter bo čez mejo utihotapljal saharin in tobak. France, ki itak ne mara delati, pa bo utihotapljenno blago prodajal po deželi.

Res sta začela izvajati ta načrt. Za 50 škatlic saharina in nekaj tobaka se gre, — toliko je gotovo, da sta razpečala, ali vsaj skušala razpečati prepovedanega in nepostavnega čez mejo utihotapljenega blaga. Potem pa ni šlo več. Roka province sega sicer počasi, zgrabi pa gotovo, — France se je hipoma znašel pred sodnikom v Ljubljani.

Ves ponižen in plah je pristopil v sodno dvorano. Nič ni tajil, vse po pravici je povedal. Ke je bil 12 let star, je zgubil roko, potem si je nekoč pokončal še oko: skozi v življenju je bil trpin in hlapec tujim ljudem. Kaj ga ne bo zamikalo, če mu nekdo ponudi lahek zaslužek! Udal se je, ko ga je Stanko nagovarjal, zdaj mirno pričakuje kazni. In ko mu sodnik pove, da je obsojen na 1 mesec strogega zapore in ga vpraša, če je zadovoljen, odvrne z nasmehom, ki razodeva vso brezskrbnost njegovo: "Sem zadovoljen, ja, z Bogom!" Potem se smehljaje pokrije in gre; zanj je stvar opravljena. Ja, opravljena, z Bogom, gospod sodnik!

Kretanje Parnikov
Shipping News

8. oktobra: Bremen, Cherbourg, Bremen	10. novembra: Roma, Napoli, Genova
9. oktobra: Paris, Havre Olympic, Cherbourg Statendam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam Roma, Napoli, Genova	11. novembra: Leviathan, Cherbourg Deutschland, Cherbourg, Hamburg
10. oktobra: America, Cherbourg, Hamburg	12. novembra: Dresden, Cherbourg, Bremen
13. oktobra: Vulcania, Trst	13. novembra: Aquitania, Cherbourg Majestic, Cherbourg St. Louis, Cherbourg, Hamburg
14. oktobra: Europa, Cherbourg, Bremen Leviathan, Cherbourg Deutschland, Cherbourg, Hamburg	14. novembra: De France, Havre Vulcania, Trst President Roosevelt, Cherbourg, Hamburg New Amsterdam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
15. oktobra: Dresden, Cherbourg, Bremen Aquitania, Cherbourg	17. novembra: Bremen, Cherbourg, Bremen
16. oktobra: Homerik, Cherbourg	18. novembra: New York, Cherbourg, Hamburg
17. oktobra: President Roosevelt, Cherbourg, Hamburg Milwaukee, Cherbourg, Hamburg New Amsterdam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam	19. novembra: Berlin, Boulogne Sur Mer, Bremen
21. oktobra: New York, Cherbourg, Hamburg	20. septembra: Olympic, Cherbourg Rotterdam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam
22. oktobra: Berlin, Boulogne Sur Mer, Bremen	21. novembra: George Washington, Cherbourg, Hamburg
23. oktobra: De France, Havre Majestic, Cherbourg Rotterdam, Boulogne Sur Mer, Rotterdam Augustus, Napoli, Genova	25. novembra: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
24. oktobra: George Washington, Cherbourg, Hamburg	26. novembra: Stuttgart, Cherbourg, Bremen
26. oktobra: Bremen, Cherbourg, Bremen	27. novembra: Homerik, Cherbourg Augustus, Napoli, Genova
28. oktobra: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg	28. novembra: President Harding, Cherbourg, Hamburg
29. oktobra: Saurabia, Trst Stuttgart, Cherbourg, Bremen	
30. oktobra: Europa, Cherbourg, Bremen Berengaria, Cherbourg Olympic, Cherbourg	
31. oktobra: President Harding, Cherbourg, Hamburg Cleveland, Cherbourg, Hamburg	

NARAVNOST V JUGOSLAVIJO
Nova jadranska orjaka
SATURNIA in VULCANIA
sta odlična med največjimi in najhitrejšimi ladijami sveta. Uzorna služba vas čaka. Ujudent, pozorni uslužbeni, ki govore slovensko, so vam na razpolago, in hrana je taka kot v najboljših hotelih. In samo pomislite na kratko, ceneo železniško vožnjo v Slovenijo. Mail stroki za prtljago in brezplačni vizir. Odločite se za potovanje vnaprej!

VULCANIA 13. oktobra 14. novembra
SATURNIA 29. oktobra 3. decembra
Katerikoli agent vam bo rezerviral kabino
COSULICH LINE
17 Battery Place New York

POZOR, ROJAKI

Iz naslova na listu, katerega prejema, je razvidno, kdaj vam je naročnina pošla. Ne čakajte toraj da se Vas opominja, temveč obno vite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov

CALIFORNIA
Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Laushlin

COLORADO
Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, A. Saffin
Salida, Louis Costello
Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA
Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS
Aurora, J. Verbich
Chicago, Joseph Bilsh, J. Bevtic
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar
Cicero, J. Fabian
Joliet, A. Anzeil, Mary Bambich
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barborich
Waukegan, Jože Zelenc

KANSAS
Girard, Agnes Močnik
Kansas City, Frank Žagar

MARYLAND
Steyer, J. Černe
Kitzmillier, Fr. Vodopivec

MICHIGAN
Calumet, M. F. Kobe
Detroit, Frank Stular

MINNESOTA
Chisholm, Frank Gouže, Frank Pucelj

Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula
Evelth, Louis Gouže
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Pevše
Virginia, Frank Hrvatic

MISSOURI
St. Louis, A. Nabrgoj

MONTANA
Klein, John R. Rom
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa

NEBRASKA
Omaha, P. Broderick
NEW YORK
Gowanda, Karl Strlnsha
Little Falls, Frank Masle

OHIO
Barberton, John Balant, Joe H. Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, Mat. Slapnik, Frank Zadnik

Euclid, F. Bajt
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant in J. Kurš
Niles, Frank Kogovšek
Warren, Mrs. F. Rachar
Youngstown, Anton Kikelj

OREGON
Oregon City, Ore., J. Koblar

PENNSYLVANIA
Ambridge, Frank Jakše
Bessemer, Mary Hribar
Braddock, J. A. Germ
Bridgeville, W. R. Jakobek
Broughton, Anton Ipavec
Claridge, A. Yerina
Conemaugh, J. Brezovec, V. Ro. vanšek
Crafton, Fr. Machek
Export, G. Previč, Louis Zupan, čič, A. Skerlj
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin
Greensburg, Frank Novak
Homer City in okolico, Frank Fe. renchack
Irwin, Mike Paushek
Johnstown, John Polanc, Martin Koroshetz

Krayn, Ant. Tauželj
Luzerne, Frank Balloch
Manor, Fr. Demshar
Meadow Lands, J. Koprivšek
Midway, John Žust
Moon Run, Frank Podmilšek
Pittsburgh, Z. Jakše, Vinc. Arh, J. Pogačar

Presto, F. B. Demshar
Reading, J. Pezdirc
Steelton, A. Hren
Unity Sta. in okolico, J. Skerlj, Fr. Schirfer
West Newton, Joseph Jovan
Willock, J. Peternej

UTAH
Helper, Fr. Krebs

WISCONSIN
Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos. Koren
Sheboygan, John Zorman

WEST ALLIS
Frank Skok

WYOMING
Rock Springs, Louis Taucher
Diamondville, Joe Rollic

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnik rojakom taklo priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda":
Za eno leto \$6.; za pol leta \$3.; za štiri mesece \$2.; za četrt leta \$1.50.

New York City je \$7. celo leto.
Naročnina za Evropo je \$7. za celo leto.